

***Statenstuk* 2008-337**

Nota Europastrategie Drenthe

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op 18 juni 2008
- provinciale staten op 25 juni 2008
- fatale beslisdatum: 25 juni 2008

Behandeld door de heer F. Cox, telefoonnummer (0592) 36 56 21, e-mail f.cox@drenthe.nl

Portefeuillehouder: de heer R. Bats

Inleiding

In ons Collegeprogramma 2007-2011 hebben wij geformuleerd dat wij ons op Europees niveau sterker willen positioneren, zowel qua actieve belangenbehartiging in Brussel als qua interregionale samenwerking.

Wij vinden het gewenst de SNN-nota Europastrategie nader uit te werken in een operationele agenda voor Drenthe. Wij schetsen in deze agenda geen nieuwe vergezichten maar concentreren ons op de concrete uitdagingen die wij voor de komende jaren verwachten. Aan de hand van deze operationele agenda zoeken wij steun voor onze ambitie om de plaats van Drenthe in Europa te versterken.

Advies

De nota Europastrategie Drenthe vaststellen.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Een sterkere positie op Europees niveau.

Argumenten

- 1.1. *In ons Collegeprogramma 2007-2011 hebben wij geformuleerd dat wij ons op Europees niveau sterker willen positioneren.*
- 1.2. *De programmaperiode van de Europese Commissie 2007-2013 valt grotendeels samen met de provinciale bestuursperiode, maar reeds nu is de Europese Commissie gestart met de discussie over de periode vanaf 2013.*
- 1.3. *Europastrategie is een onderwerp dat zich leent voor samenwerking op noordelijk niveau. De resultaten van de samenwerking in SNN hebben in de afgelopen jaren resultaat opgeleverd.*

Uitvoering

Tijdsplanning

De nota geeft het kader voor diverse uitvoeringsacties binnen deze bestuursperiode.

Financiën

Totale kosten	€ 50.000,- per jaar gedurende 3 jaar is beschikbaar vanuit reguliere middelen, met name uit het programma Drenthe Doet Ertoe.
Inkomsten van derden	N.v.t.
Lasten voor de provincie	N.v.t.

Monitoring en evaluatie

Via het Jaarverslag.

Extern betrokkenen

SNN, IPO, Drentse gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven.

Communicatie

Communicatie maakt een belangrijk onderdeel uit van de nota. Dat is verder uitgewerkt in hoofdstuk 7 van de nota.

Bijlagen

Nota Europastrategie Drenthe.

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 28 mei 2008

Kenmerk: 22/5.4/2008006321

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter

J.M. Imhof, secretaris

jk/coll.

Toelichting met betrekking tot de in de vorige periode uitgevoerde Nota Buitenland

In december 2002 hebben uw staten de Nota Buitenland vastgesteld. In deze nota werd ingegaan op het door de provincie te voeren buitenlandbeleid: binnen de grenzen van de Europese Unie, op het terrein van de ontwikkelingssamenwerking en in contacten met regio's elders in de wereld. Er werd een aantal voornemens vastgelegd voor uitvoering in de periode 2003 tot en met 2007.

De Nota Buitenland had destijds 3 inhoudelijke thema's en een financiële paragraaf.

Thema 1 was: wij concentreren ons vanaf nu op (de programmatische kaders van) Europa. In overeenstemming met deze lijn hebben wij in de afgelopen jaren onze internationale activiteiten geconcentreerd op de Europese Unie. Er is een nota Drenthe Europaproof (2004) opgesteld waarin wij onze uitvoerende verantwoordelijkheid ten aanzien van Europese wet- en regelgeving in kaart hebben gebracht. In het kader van het Europese programma INTERREG IIIc is een Hanse Passage Programma ontwikkeld en uitgevoerd aan de hand waarvan wij vele contacten met regio's in Noord- en Oost-Europa hebben opgebouwd. Voorts hebben wij ons werk in de Nieuwe Hanze Interregio en de programma's INTERREG A en B voortgezet.

Thema 2 was: contacten elders in de wereld bekijken wij per geval, hiervoor is geen specifiek beleidskader gewenst.

In voorkomende gevallen hebben wij naar bevind van zaken gehandeld, zoals bijvoorbeeld inzake de reis naar China ter voorbereiding op de Go China! Expositie in het Drents Museum. De behoefte een beleidskader te ontwikkelen voor dit soort contacten heeft zich niet voorgedaan. Wij zien daartoe ook voor de lopende periode geen aanleiding.

Thema 3 was: wij voeren geen specifieke ontwikkelingssamenwerking meer; alleen diverse contacten met betrekking tot de Molukken.

Deze lijn is daarna bevestigd in de door uw staten vastgestelde Sociale agenda 2005-2008. In het kader van deze laatste nota is toen ook het budget Integraal buitenlandbeleid, dat in de Nota Buitenlandbeleid was ingesteld, ingetrokken.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 28 mei 2008, kenmerk 22/5.4/2008006321;

BESLUITEN:

de nota Europastrategie Drenthe, operationele agenda tot 2011 vast te stellen.

Assen, 25 juni 2008

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jk/coll.

concept
EUROPASTRATEGIE
DRENTHE

Operationele agenda tot 2011

Een nieuwe etappe

Versie 18 juni 2008

INHOUD

1. KEY POINTS
2. INLEIDING
3. DE EUROPESE UNIE, EEN NIEUWE ETAPPE
4. PRIORITAIRE EUROPESE BELEIDSDOSSIER
5. BINNENLANDSE BESTUURSKRACHT EN EUROPA
6. INTERREGIONALE EUROPESE SAMENWERKING EN PROGRAMMA'S
7. EUROCOMMUNICATIE
8. BIJLAGEN

1. KEY POINTS

- De Europese doelen en taken vormen een uitdaging voor de Unie, voor de lidstaten en voor de decentrale overheden. Wij beïnvloeden op eigen kracht, via SNN en via het IPO de beleidsdoelen en -middelen. Daartoe focussen wij op de onderwerpen en thema's die kansrijk en van belang zijn voor Drenthe. Wij nemen de prioritaire beleidsdossiers als basis voor onze werkzaamheden.
- Onze ambitie is een sterkere positionering op Europees niveau: met betrekking tot actieve belangenbehartiging in de "hoofdstad van Europa, Brussel"; met betrekking tot interregionale samenwerking met onze naburen; en op de Noordelijke Ontwikkelingsas.
- Binnen ons college bestaat een effectief samenspel tussen de vooruitgeschoven positie van de portefeuillehouder Europa en de inzet van de portefeuillehouders van sectorale (Europese) dossiers. De provincie ziet voor zichzelf een rol weggelegd om de Drentse inwoners meer betrokken te krijgen bij de thema's van Europa en de rol die Nederland én Drenthe daarin speelt.
- De voorbereiding van en de discussie over belangrijke Europese dossiers moet in toenemende mate ook plaatsvinden binnen de provinciale staten van de provincie Drenthe. Daarmee kan de schakelfunctie tussen burgers en EU beleid beter worden ingevuld. Wij nemen initiatieven en zoeken steun voor onze ambitie om de plaats van Drenthe in Europa te versterken.
- Wij stellen het op prijs dat de Provinciale Staten uit hun midden het initiatief hebben genomen tot een brede werkgroep van statenleden met specialisatie Europa. Wij wisselen met deze werkgroep periodiek van gedachten over relevante dossiers en beleidsinzetten. Uiteraard onverlet onze directe verantwoording binnen het duale stelsel aan de Provinciale staten.
- Wij nemen het initiatief voor periodiek overleg met de (noordelijke) Europarlementariërs, voor afstemming en informatie, en om actief te communiceren over beleidsdossiers die voor ons van belang zijn. De inzet van de lobbyisten in Brussel is van belang voor het behartigen van onze directe belangen in de Europese Unie.
- Om onze positie in Europa meer gezicht en inhoud te geven moeten de internationale potenties van de Noord-Nederlandse topinstituten zichtbaar aanwezig zijn in de Europese gremia. Presentaties en informatiebijeenkomsten, zoals de jaarlijkse "Open dagen in Brussel", dienen daarvoor actief te worden benut.
- Wij participeren in het bijzonder in de voorbereidingstrajecten van prioritaire beleidsdossiers, trachten vanuit onze belangen de inhoud te beïnvloeden, en treffen tijdig de voorbereidingen om actief te kunnen inspelen op nieuwe Europese beleidskoersen.
- Om een eenduidige boodschap over het voetlicht te brengen zoeken wij in de uitvoering aansluiting en samenwerking bij landelijke en Europese initiatieven. Onze inbreng in de Europese gremia loopt primair via een effectieve samenwerking in SNN en IPO. Onder andere via onze participatie in het Comité van de Regio's.

- In onze visie worden de potenties van Noord-Europa nog te weinig onderkend, de rijksnota's laten kansen liggen om ervoor te zorgen dat de positie van Noord-Nederland beter wordt benut om de Randstad meer centraal te plaatsen in de Europese netwerken. In SNN-verband agenderen wij dit in de overleggen met het rijk. Los daarvan werken wij uit eigen kracht aan versterking van onze positie in en verbindingen met Noord-Europa.
- Om de positie van de provincies bij de Nederlandse besluitvorming in de Europese Unie te versterken wordt in IPO-verband gewerkt aan een actieplan met het rijk. Dat laat onverlet dat wij de eigen gremia en netwerken in Brussel blijven benutten om onze belangen te behartigen.
- Het Ministerie van Economische Zaken, het Samenwerkingsverband Noord-Nederland en de Duitse regio's Nedersaksen en Bremen hebben medio 2007 afgesproken dat ze nauwer willen samenwerken. Een vervolgoverleg waarin de partners de voortgang zullen bespreken ten aanzien van de economische samenwerking wordt voorbereid voor begin 2009.
- In SNN-verband werken wij met de overheden, instellingen en ondernemers toe naar een structurele aanpak van grensoverschrijdende aangelegenheden. Wij sluiten daar waar mogelijk aan bij bestaande lijnen en overlegvormen. In de komende periode onderzoeken wij of de met het verdrag van Lissabon ingevoerde territoriale dimensie van het cohesiebeleid tot nieuwe mogelijkheden voor de grensoverschrijdende samenwerking kan geven.
- Wij overleggen met de Drentse gemeenten over de ontwikkelingen en mogelijkheden van en in Europa. Wij ondersteunen actief de groeiende samenwerkingsrelaties tussen Groningen-Assen met Oldenburg-Bremen en tussen Emmen / Coevorden met Lingen en Meppen.
- Gelet op het belang van grensoverschrijdende samenwerking voor de ontwikkeling van de regio zetten wij ons actief in voor de totstandkoming van goede projecten. Wij streven naar het ontwikkelen van projecten op de NOA in het kader van het Interreg IVb, het North Sea Programme en het Baltic Sea Programme.
- De sterke programmatische nadruk van INTERREG IVa op kennisintensieve projecten brengt met zich mee dat hoge eisen worden gesteld aan de projecten en aan de projectdragers. Wij zetten ons actief in om gemeenten, kennisinstellingen en intermediairs daar nauwer bij te betrekken.

2. INLEIDING

In ons collegeprogramma 2007-2011 hebben wij geformuleerd dat wij ons op Europees niveau sterker willen positioneren, zowel qua actieve belangenbehartiging in Brussel als qua interregionale samenwerking. Met de belangenbehartiging willen wij een zo maximaal mogelijk effect bereiken. De prioritaire Europese dossiers willen wij in interprovinciaal verband afstemmen. Strategische Europese thema's zoals energie, kennis en innovatie zullen zoveel mogelijk integraal worden belicht.

In Europa worden in deze periode een aantal nieuwe aanzetten gemaakt. Eind 2007 is het Verdrag van Lissabon ondertekend, ratificatie is voorzien eind 2008. De programmaperiode van de Europese Commissie 2007-2013 valt grotendeels samen met de provinciale bestuursperiode, maar reeds nu is de EC gestart met de discussie over de periode vanaf 2013. Begin 2008 bestond het Europees Parlement 50 jaar, begin 2009 vinden de Europese Verkiezingen plaats, daarna gaat een nieuw Europees Parlement van start.

Europastrategie is een onderwerp dat zich bij uitstek leent voor samenwerking op Noordelijk niveau. Als Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) kunnen de noordelijke provincies zich op een grotere schaal en met meer daadkracht in Europa manifesteren dan als individuele provincies. De resultaten van de samenwerking in SNN hebben dat in de afgelopen jaren bevestigd, zie de succesvolle lobby met betrekking tot het Europese regionaal beleid 2007-2013, of zie het grote aandeel dat Noord-Nederland heeft in de uitvoering van het Noordzee-programma. Tegen deze achtergrond heeft het SNN op 12 februari 2008 onlangs de Vierde nota Europastrategie vastgesteld, waarin de gezamenlijke ambities van de drie noordelijke provincies voor de periode 2007-2011 zijn vastgelegd.

Voorts hebben wij in ons collegeprogramma aangegeven dat het concept van de Noordelijke Ontwikkelingsas (NOA) om herijking vraagt van de afstemmingsagenda met de provincie Overijssel. Geografisch maken wij onderscheid in het ruimtelijk-economisch ontwikkelingsperspectief van enerzijds Zuidwest-Drenthe / Noordwest-Overijssel en anderzijds de grensregio Zuidoost-Drenthe / Noordoost-Overijssel / Emsland - Lingen. Nauwere samenwerking met bijvoorbeeld overheden in Duitsland biedt kansen. Daarbij is ook de samenwerking in de Nieuwe Hanze Interregio (NHI) en Ems Dollard Regio (EDS) van belang.

Op grond van het voorgaande vinden wij het wenselijk de SNN Nota Europastrategie nader uit te werken in een operationele agenda voor Drenthe. Wij schetsen in deze agenda geen nieuwe vergezichten maar concentreren ons op de concrete uitdagingen die wij voor de komende jaren verwachten. Zo zullen de voor ons belangrijke lobbydossiers in Brussel worden toegelicht en kansrijke projectideeën in het grensgebied met Duitsland worden benoemd. Ook vraagt versterking van de betrokkenheid van de decentrale overheden bij de Europese beleids(uit)voering blijvend aandacht. Aan de hand van deze operationele agenda zoeken wij steun voor onze ambitie om de plaats van Drenthe in Europa te versterken.

3. DE EUROPESE UNIE, EEN NIEUWE ETAPPE.

3.1 Inleiding

Op 13 december 2007 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de 27 EU-landen het “Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap” ondertekend. Dit Verdrag van 2007 is, net als het Verdrag van Amsterdam van 1997 en het Verdrag van Nice van 2001, een klassiek wijzigingsverdrag, wat inhoudt dat het Verdrag bestaat uit een reeks wijzigingen van de EU- en EG-Verdragen, namelijk van het EU Verdrag van 1992 (Maastricht) en het EG- en Euratom-Verdrag (Rome), beide van 1957. Dat is de start van een nieuwe etappe in het proces van totstandbrenging van een steeds hechter verbond tussen de volkeren van Europa, waarin de besluiten in zo groot mogelijke openheid en zo dicht mogelijk bij de burger worden genomen.

De WRR heeft de problematiek van de legitimiteit (democratisch mandaat, maatschappelijke verankering) van het Nederlandse EU beleid in kaart gebracht. De WRR concludeert dat het vandaag de dag echter ontbreekt aan een overkoepelende ambitie of “project” dat als kader voor alle concrete beleidsambities kan dienen. In het verleden gaven thema’s als vrede, stabiliteit en welvaart en de interne markt een vaste duiding voor de EU als politiek systeem en voor de Europese beleidsdoelen en -middelen. Zulke allesomvattende thema’s zijn nu echter minder gemakkelijk voorhanden, zodat het vraagstuk van de legitimiteit van EU-beleid belangrijker is dan ooit. De resultaten van de EU zijn niet meer terug te brengen tot technische oplossingen die burgers in gelijke mate ten goede komen.

Steeds vaker komt EU-beleid tot stand in een context van uiteenlopende belangen en conflicterende beleidsdoelen. De legitimering via beleidsresultaten kan niet langer beperkt blijven tot het primaire domein van door specialisten beheerste technisch processen. De resultaten van EU-beleid zijn afhankelijk geworden van aanvullende vormen van legitimering, waarbij de vertegenwoordiging van maatschappelijke belangen tot uitdrukking komt, en daarmee behoren tot het domein van politiek en bestuur. Kortom, in een steeds politieker wordende EU hebben dient juist in het politiek/bestuurlijke domein meer dan ooit de verantwoordelijke politieke regiefunctie te worden opgepakt. Het kabinet heeft deze analyse van de WRR onderschreven en van een pakket maatregelen voorzien. Daar komen wij in het verloop van deze nota op terug.

Om de schakelfunctie tussen burgers en EU beleid beter in te vullen moet de voorbereiding van en discussie over belangrijke Europese dossiers in toenemende mate ook plaatsvinden binnen de provinciale staten van de provincie Drenthe. Mede daartoe leggen wij in deze nota Europastrategie Drenthe onze operationele agenda voor de lopende bestuursperiode voor aan de provinciale staten.

3.2 Samen werken aan een sterker en duurzamer Europa.

Om te voorkomen dat de inzet op Europees niveau te veel wordt gestuurd door de interne ‘logica’ van de dossiers en aanholt achter het hoge tempo van de Europese ontwikkelingen, is een sterkere prioriteitstelling nodig van Europese thema’s én een stevigere en meer politieke regie.

Inhoudelijke prioritering betekent dat wij een aantal voor ons belangrijke Europese vraagstukken weten te onderscheiden, te wegen en uiteindelijk van een stellingname te voorzien. Inhoudelijke prioritering tracht vanzelfsprekend ook de ontwikkeling en de resultaten van het EU-beleid te beïnvloeden. Zo kan de democratische legitimering op de voorgrond komen te staan. Prioritering noopt tevens tot een stevige politieke regie op strategische hoofdlijnen.

Dit maakt het Europese politieke proces van vertegenwoordiging en verantwoording ook een stuk interessanter voor provinciale staten, de nieuwsmedia en burgers.

Het Nederlandse kabinet heeft in 2007 een aantal thema's benoemd waarop naar zijn oordeel meer Europese samenwerking nodig zal zijn. Het betreft energiebeleid, grensoverschrijdende milieuproblemen, klimaatverandering, asiel- en immigratiebeleid, concurrentiekracht van Europese economieën, bestrijding van terrorisme en grensoverschrijdende criminaliteit en extern beleid. Dit zijn alle actuele en urgente onderwerpen waarbij een "subsidiariteitstoets" wijst in de richting van een actievere EU vanwege de voor deze kwesties onmisbare gezamenlijkheid van optreden.

Om tot kwalitatief hoogwaardige Europese besluitvorming te komen is voor provincies een proactieve, realistische en breed gedragen Nederlandse inzet gewenst. Het is daarom van belang dat de positie van de decentrale overheden daarin ook goed doorklinkt in "Den Haag" en in "Brussel". Om samen met het Rijk de kennis van provincies in te brengen bij besluitvorming in de Europese instellingen zijn nadere afspraken wenselijk. In alle fasen van beleidsvorming zijn verbeteringen van de samenwerking tussen het Rijk en de provincies mogelijk. Los daarvan zullen wij als regio in de EU gebruik maken van de eigen netwerken en podia om onze belangen voor het voetlicht te brengen.

De Europese doelen en taken vormen een uitdaging voor zowel de Unie als ook voor de lidstaten en voor de decentrale overheden. Wij hebben daar via SNN en IPO een positie in teneinde de beleidsdoelen en -middelen te kunnen beïnvloeden. Om daarin effectief te kunnen zijn is het van belang te blijven focussen op de onderwerpen en thema's die kansrijk en van belang zijn voor Drenthe.

In bijlage een geven wij een schematisch overzicht van de beïnvloedingscyclus van de provincies bij de Europese Commissie. Het is van belang te onderkennen dat als gevolg van de "afstand" tussen Drenthe en Europa er sprake is van een getrapte, indirecte, samenhangende beïnvloeding, die door ons steeds actief moet worden ingevuld. De bestuurlijke activiteiten richting de Europese Commissie en de andere Europese instellingen worden, veelal in afstemming in SNN-verband, gekanaliseerd via het Interprovinciaal Overleg. Gebleken is dat op veel Europese dossiers een eenduidige opstelling van de provincies mogelijk is, hetgeen meer effect sorteert.

Op 23 oktober 2007 heeft de Europese Commissie haar werkprogramma voor 2008 gepubliceerd. Daarin worden de belangrijkste maatregelen uiteengezet die de Commissie vanaf 2008 in de komende periode wil inzetten. Het hoofdthema van het werkprogramma 2008 is het omgaan met de globalisering. Naast nieuwe initiatieven geeft het werkprogramma aan hoe bestaande initiatieven worden voortgezet. De strategische onderwerpen waar de Commissie haar aandacht op richt, zijn de Lissabonstrategie (economische groei en concurrentiekracht), duurzaamheid en migratievraagstukken.

De provincies zien na afloop van de huidige begrotingsperiode in 2013 nog belangrijke taken voor de Europese Unie weggelegd. De uitdagingen waar Europa voor staat vragen om een gezamenlijke aanpak door de Unie, haar lidstaten en de decentrale overheden. De taken liggen naast de verdere uitbouw van de interne markt, vooral op het gebied van klimaat en energie, demografische ontwikkelingen, de ontwikkeling van de kenniseconomie, een vitaal platteland, de sociale agenda en veiligheid. Het Europese budget dient een afspiegeling te zijn van deze taken. Nieuwe taken dienen daarbij van voldoende middelen te worden voorzien. De rol die de Unie bij de uitvoering van deze taken speelt zal verschillend zijn. Op sommige beleidsterreinen (bijvoorbeeld klimaat en energie) zal de EU met het opstellen van wet- en regelgeving een kaderstellende rol vervullen, op andere beleidsterreinen (bijvoorbeeld demografie) zal de Unie vooral een beleidsinitiatieerende en stimulerende rol moeten uitoefenen.

Op basis van het werkprogramma van de Europese Commissie heeft het IPO de gezamenlijke prioritaire dossiers vastgesteld in drie categorieën:

- Categorie 1; een categorie dossiers waarvan de verwachting is dat deze grote beleidsmatige, juridische en/of financiële gevolgen kunnen hebben voor de provincies op het niveau van het BPE en het IPO-bestuur;
- Categorie 2; een categorie van prioritaire dossiers die in de sectorale adviescommissies worden behandeld;
- Categorie 3; een categorie van zogenaamde monitoringsdossiers.

De lijst (peildatum maart 2008) is in de bijlagen opgenomen.

Het operationele overzicht van prioritaire dossiers heeft uiteraard een zekere flexibiliteit, het wordt periodiek in IPO-verband vastgesteld. Dit dient vervolgens als leidraad voor de bestuurlijke inzet vanuit de provincies. Het uitgangspunt daarbij is dat de categorie 1 - dossiers primair worden behartigd door de portefeuillehouders Europa; categorie 2 – dossiers worden primair behartigd door de vak - portefeuillehouders. Het is zaak dat een effectief samenspel plaatsvindt tussen de portefeuillehouder Europa en de portefeuillehouders van betreffende sectordossiers.

Wij nemen de prioritaire beleidsdossiers in beginsel als basis voor onze werkzaamheden. Binnen ons college bestaat een effectief samenspel tussen de vooruitgeschoven positie van de portefeuillehouder Europa en de inzet van de portefeuillehouders van sectorale (Europese) dossiers. Onze inbreng in de Europese gremia loopt primair via een effectieve samenwerking in SNN en IPO.

4. PRIORITAIRE BELEIDSDOSSIEREN IN EUROPA.

4.1 Uitgangssituatie

De noordelijke economie staat voor een moderniseringsslag. Wij werken aan een duurzame ontwikkeling van de specifieke ruimtelijke en economische kwaliteiten van Noord-Nederland als regio met een hoge leefkwaliteit. Daartoe bouwen wij voort aan de ontwikkeling van de ruimtelijke en economische structuur die de basis vormt van de afspraken in het Convenant Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn.

Specifiek is zaak de kennisintensiteit van de Noordelijke economie verder te versterken. Aansluitend aan het bestrijden van de economische ijlheid richten wij ons op het verbeteren van de economische structuur; in het kader van “Europa” in het bijzonder via kansrijke clusters die onderscheidend kunnen zijn. Ten behoeve van deze transitie zetten we selectief in op sleutelgebieden in Drenthe en in Noord-Nederland met internationale uitstraling, die bijdragen aan Europese doelstellingen, en die daarmee als “voortrekker” kunnen functioneren; te weten Energie, ASTRON / LOFAR en Waternet.

Het is voorts van groot belang om de schaalvergroting in de landbouw, die ook in Noord-Nederland de komende jaren doorgaat, actief te benutten om kansen te scheppen, bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat in de verbinding van milieudoelstellingen, agrarisch-economisch beleid en ruimtelijke ordening de beste gronden beschikbaar komen voor grondgebonden landbouw. Met grotere bedrijven blijft het mogelijk een leidende rol te blijven spelen op de internationale markt, vanuit kwaliteit van bedrijfsvoering én met zorg voor het omringende landschap. Voor andere boeren ligt er de uitdaging om natuur- en landschapswaarden te combineren met agrarische productie. De overheid moet op reële basis de randvoorwaarden voor deze transitie creëren, mét prikkels om bedrijfseconomisch door te blijven werken. Nederland is de eerste of tweede producent op agrarisch gebied in de wereld en Noord-Nederland is daarom uiterst belangrijk.

De energieregio van Noordwest-Europa

Noord-Nederland heeft de potentie om uit te groeien tot de energieregio van Nederland en Noordwest-Europa, met een sterke positie in de hele aardgasketen; te weten winning, transport, opslag, toepassing, handel, kennis en innovatie. De Gasunie en andere aardgasgerelateerde bedrijven willen de komende jaren hierin investeren. Noord-Nederland neemt ook een sterke positie in bij andere energiegerelateerde bedrijfsactiviteiten, zoals aardolieactiviteiten, grootschalige elektriciteitsproductie uit aardgas, kolen en biomassa en aanlanding van elektriciteit, duurzame energieactiviteiten uit wind, biomassa en zon en grootschalige productie van biotransportbrandstoffen.

Noord-Nederland bezit een sterke kennisinfrastructuur met de Rijksuniversiteit Groningen, de Hanze Hogeschool met het EnergieKennisCentrum, het Cartesiusinstituut (verbonden aan de Nederlandse Technische Universiteiten), het Van Hall Larenstein Instituut (verbonden aan Wageningen Universiteit en Researchcentrum), het Energieonderzoek Centrum Nederland en vele andere kenniscentra en kennisinstellingen. Met de Stichting Energy Valley staat er een uniek publiek-privaat samenwerkingsverband op energiegebied, dat zich bij uitstek leent om als aanjager en facilitator voor nieuwe energieactiviteiten en innovatieve ontwikkelingen te fungeren. Een aanzienlijk deel van de technologie, productiemethoden en toepassingsmogelijkheden van duurzame en schoonfossiele energie staat in de kinderschoenen, en biedt daarom uitstekende kansen om door stimulering van innovaties in Noord-Nederland een koploperspositie in te nemen;

Vanuit deze ambitie heeft Noord-Nederland, geleid op de Europese en de Nationale doelstellingen op het gebied van klimaat en energie, een akkoord gesloten tot samenwerking tussen de Rijksoverheid, regionale overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en burgers voor een wezenlijke bijdrage aan het behalen van de energie- en klimaatdoelstellingen. Wij zoeken actief naar een verankering in Europese posities en programma's. Met Noordwest-Duitsland verkennen wij de perspectieven voor bundeling en samenwerking in een energie-competentiecluster in Europa.

In het collegeprogramma is aangegeven dat de provincie Drenthe een voortrekkersrol wil vervullen bij de ontwikkeling van kennis en innovatie op het gebied van Klimaat en energie, afstemming van ruimtelijke vraagstukken versus klimaat en energie en het toepassen van innovatieve en energiebesparende maatregelen bij eigen gebouwen en infrastructuur. Drenthe vervult een voortrekkersrol bij de ontwikkeling van kennis en innovatie voor de opslag van CO₂ in de bodem.

Eind 2007 hebben Provinciale Staten aangegeven versterkt in te zetten op de eigen beleidsopgaven.

ASTRON / LOFAR

ASTRON / LOFAR hoort tot de topdrie van de wereld inzake facilitering van astronomisch onderzoek in de breedste zin van het woord. Er wordt software gemaakt, er worden antennes ontwikkeld, rekenroutines bedacht, spiegels en lenzen ontworpen, instrumenten gekalibreerd en wat er verder maar dienstig is aan waarnemingen, optisch en met betrekking tot radiofrequentiegebieden, en verwerking van gegevens. LOFAR bestaat uit zo'n 20.000 eenvoudige antennes met ontvanger die via een glasvezelnet in verbinding staan met de supercomputer in Groningen. Een aantal stations wordt in Duitsland geplaatst. Wetenschappers uit de gehele wereld kunnen de waarnemingen op de voet volgen. De aanwezigheid van een net van snelle dataverbindingen maakt het mogelijk om ook sensoren voor andere doelstellingen aan te sluiten.

Afgeleide effecten betreffen de samenwerking met het noordelijke bedrijfsleven, op het terrein van onderwijs en onderzoek, toerisme, gezondheidszorg en cultuur, aanvullende benutting glasvezelnet en stijging van het aantal aangevraagde octrooien. Het doorontwikkelen van core business-activiteiten staat centraal. Daarbij gaat het om de verdere ontwikkeling van een gedistribueerd sensoretnetwerk, waarbij afstanden waarover grote hoeveelheden gegevens worden verzonden een ondergeschikte rol gaan spelen. Ook het optimaal benutten van de nieuwe 'streaming' supercomputer in combinatie met de aanwezigheid van het sensoretnetwerk is een belangrijke doelstelling. Naast doorontwikkeling van de core business biedt LOFAR ook tal van mogelijkheden voor nieuwe afgeleide productmarktcombinaties.

Voorbeelden van huidige toepassingen zijn:

- LOFAR en robuust hoogwaardig natuurgebied met waterberging.
Nabij Exloo krijgt 400 hectare landelijk gebied een multifunctionele invulling als gebied voor waterberging, natuurgebied én als het centrale gebied voor de LOFAR-radiotelescoop. Het gebied voor de antennes van LOFAR blijkt uitermate geschikt om te combineren met robuuste natuur en waterberging.
- LOFAR en glasvezelnetwerk
Langs veel wegen in de Veenkoloniën kun je ze tegenkomen. De kabelleggers die bezig zijn om een glasvezelnetwerk aan te leggen. Op dat netwerk worden de verschillende LOFAR stations, maar ook bijna 150 scholen, gemeentehuizen en diverse kantoren aangesloten.

Watertechnologie

In het Technologisch Top Instituut Watertechnologie van Wetsus werken kennisinstellingen en bedrijven uit de Nederlandse watersector samen aan nieuwe technologieën voor de oplossing van de waterproblematiek en versterking van de Nederlandse exportpositie. Het programma is gericht op technologie voor de drink- en industriewatervoorziening, de behandeling van afvalwater, de toepassing van sensoren, de ontwikkeling van aan water gekoppelde nieuwe energiebronnen en de interactie met het natuurlijke watersysteem. Belangrijk uitgangspunt is duurzaamheid. Het onderzoeksprogramma is onderdeel van het nationale Innovatieprogramma Watertechnologie. Ongeveer vijftig bedrijven en overheden en tien kennisinstellingen zijn aan TTIW Wetsus verbonden.

Bedrijven kunnen in Wetsus deelnemen als participant en als platformlid. In beide vormen krijgen ze toegang tot de kennis, die gegenereerd wordt. Voor participanten en platformleden biedt Wetsus een uitgelezen netwerk, waarin belanghebbenden uit diverse velden zich verenigen rondom het thema waterbehandelings technologie. Te denken valt aan technologiebedrijven, waterleidingbedrijven, ingenieursbureaus, waterschappen, grote industrie, startende bedrijven, technologische instituten en universiteiten.

Om onze positie in het Europa meer gezicht en inhoud te geven vinden wij het belangrijk dat de internationale potenties van de Noord-Nederlandse topinstituten zichtbaar aanwezig zijn in de Europese gremia waar beslissingen worden genomen. Presentaties en informatiebijeenkomsten zoals de jaarlijkse "Open dagen in Brussel" worden daarvoor actief benut.

Geografische gebieden

- De belangrijkste ruimtelijk-economische ontwikkelingen spelen zich af rond de twee (inter)nationale ontwikkelingsassen A6-A7 en A28/A37/E233.
- De ingezette ruimtelijke concentratie van verstedelijking en economische activiteiten wordt voortgezet. Zij richt zich met name op het Nationaal stedelijk netwerk Groningen – Assen, de kernzones Leeuwarden / A7-zone Fryslân en de Stedenband Zuid-Drenthe. De twee overige noordelijke kernzones zijn de regio Eemsdelta (Delfzijl - Eemshaven) en de Westergozone.
- De clustering van kennisgerichte economische activiteiten in de centrale steden van het Noorden kan de gewenste interactie versterken tussen de universiteit, kennisinstellingen en het bedrijfsleven.
- Een vitaal platteland wordt gezien als mededragers voor de ruimtelijke en economische structuurversterking. De transitie van de landbouw (met name agribusiness) en versterking van de (water)recreatie vervullen een belangrijke rol in het versterken van de economische betekenis van het landelijk gebied. De gebieden Lauwersmeer en Veenkoloniën worden door de regio aangemerkt als kansrijk via de aanpak van de zgn. integrale gebiedsontwikkeling

4.2. PRIORITAIRE BELEIDSDOSSIEREN IN EUROPA

In het onderstaande geven wij in vervolg op hoofdstuk 1 een toelichting op de belangrijkste lobbydossiers in Brussel uit categorie 1. De discussie over deze dossiers loopt over meerdere jaren, de besluitvorming zal grotendeels vallen na de Europese verkiezingen. Het is niet alleen van belang om in dit traject de inhoud de dossiers te beïnvloeden.

Het is mede van belang tijdig –ruim vóór de aanvang van de nieuwe periode na 2013- intern en extern de voorbereidingen te treffen om effectief in te spelen op de nieuwe Europese beleidskoers en uitwerking daarvan in Europese fondsen. Gelet op de vraagstukken die zich voordoen is de kans op koerswijzigingen waarschijnlijk.

Wij participeren in het bijzonder in de voorbereidingstrajecten van de prioritaire beleidsdossiers, trachten enerzijds vanuit onze belangen de inhoud te beïnvloeden, en zullen tijdig actie ondernemen – binnen het concern en met gemeenten en bedrijfsleven- om actief te kunnen inspelen op de nieuwe Europese beleidskoers en de uitwerking daarvan in Europese Fondsen.

– **Herziening EU begroting (EU budget review)**

De Europese Unie is het debat gestart over de herziening van de Europese meerjarenbegroting (Budget Review) na 2013. De Commissie heeft daarmee de discussie op gang gebracht over de inhoud van het toekomstige EU-beleid: wat zijn de uitdagingen voor Europa in de komende decennia, de prioriteiten en hoe moet de meerjarenbegroting worden ingericht.

Het wordt zeer gewaardeerd dat de Europese Commissie heeft gekozen voor een beleidsmatige invalshoek vooruitlopend op de te nemen financiële keuzes. Het is van cruciaal belang dat het Europese beleid van de toekomst een antwoord geeft op de vragen en behoeften van de lidstaten en hun decentrale overheden. De EU-prioriteiten die hieruit voortkomen dienen de basis te vormen voor de keuzes binnen de toekomstige Financiële Perspectieven. Daarmee opent de Commissie een weg om de relatie met de lidstaten, de decentrale overheden én de burgers te versterken.

De economische dynamiek dient op alle niveau's (Europees, nationaal, regionaal en lokaal) een centraal thema te zijn. De verdere ontwikkeling van de interne markt blijft daarom één van de belangrijkste opgaven voor de EU. Dit is de basis voor een stabiele en welvarende samenleving in de Europese Unie. Maar bouwen aan de toekomst van Europa, zeker op lokaal en regionaal niveau, is meer dan alleen een concurrentiegerichte dynamiek. De belangrijkste uitdagingen voor de toekomst van de Europese Unie betreffen klimaat en energie, demografische ontwikkelingen, kenniseconomie, vitaal platteland, een sociaal Europa en veiligheid. In de debatten speelde ook de toekomst van het Europese regionale beleid een belangrijke rol. Daarover vindt een afzonderlijke consultatie plaats.

IPO en VNG hebben een gezamenlijk position paper waarin de volgende onderwerpen centraal staan: vitaal platteland, sociaal Europa, innovatie en onderzoek, demografische uitdagingen en klimaat en energie (zie bijlage). Na de zomer komt de EC met een analyse van de reacties. Begin 2009 komt de EC met voorstellen voor de herziening van de begroting.

– **Toekomst regionaal beleid (Future of Regional Policy)**

Naar aanleiding van het Vierde Cohesierapport van de Europese Commissie d.d. september 2007, hebben IPO, VNG en G4 een gezamenlijk position-paper ingediend over het Europese Cohesiebeleid na 2013. Het Cohesiebeleid is gericht op de decentrale overheden, die willen dus nadrukkelijk en in een vroeg stadium meepraten. Voor de provincies is de discussie over het regionale beleid primair een inhoudelijke discussie. Het regionaal beleid levert een belangrijke bijdrage aan het versterken van de sociaal-economische positie van gemeenten, provincies en de lidstaat Nederland. Het regionaal beleid leidt ook tot een versterking van het Europese integratieproces en daarmee tot zichtbaarheid van de EU voor de samenleving.

Structuurversterking en omschakeling van de regionale en lokale economieën is een continu proces, dat ook ná 2013 nog om een aanzienlijke inzet vraagt. De toenemende concurrentie van opkomende economische machten buiten de EU zorgt voor een nieuwe dimensie. Voorts zullen de klimaat- en energiedoelstellingen van de EU voor 2020 nieuwe eisen stellen op het gebied van duurzaamheid van de regionale en lokale economieën. Ook vragen de demografische ontwikkelingen om bijzondere aandacht bij de toekomstige ontwikkeling van regio's en gemeenten. Dit speelt vooral op het platteland, waar het Cohesiebeleid kan bijdragen aan de omschakeling van de agrarische sector.

Het bevorderen van de kenniseconomie en innovatie, in het bijzonder het verhogen van de investeringen in onderzoek en technologische ontwikkeling, moet in de toekomst een centraal punt van het Cohesiebeleid blijven.

In lijn met het IPO standpunt pleiten wij voor een integrale inzet van de Europese fondsen op regionaal niveau. Het gaat hierbij niet alleen om het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds (ESF), maar ook om het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO). De huidige kunstmatige demarcatie tussen de EFRO- en POP II-programma's komt de effectiviteit van de programma's niet ten goede.

De reacties op de consultatie van de Europese Commissie vinden hun weerslag in het vijfde Voortgangsverslag over de economische en sociale cohesie. Dat presenteert de EC in na de zomer in 2008. Hierin zal de EC de eerste ruwe ideeën schetsen voor de toekomst.

– **Energie- en klimaatbeleid (Climate change and the environment)**

De Europese Commissie zal de bestaande Europese wetgeving op het punt van klimaat adaptatie screenen en eind 2008 (eventueel) wettelijke wijzigingsvoorstellen presenteren. Klimaatverandering is een zeer belangrijk thema. De verandering van het klimaat kan effecten hebben op de waterhuishouding, milieu, natuur en landschap, infrastructuur, economie en maatschappij. Aanpassing aan klimaatverandering kan, naarmate het klimaat sterker verandert, maatschappelijk ingrijpende maatregelen noodzakelijk maken. Integratie van klimaatadaptatie in bestaande en nieuwe Europese (kader) regelgeving kan belangrijke invloed hebben op de provinciale beleidsruimte. De Europese Commissie stelt voor dat de provincies vooral op het gebied van Ruimtelijke Ordening nu al actie ondernemen.

In het kader van klimaat en energiebeleid spelen voorts de dossiers:

- Strategische herziening energiebeleid;
- Roadmap duurzame energie en biobrandstoffen;
- NEC-richtlijn (National Emissions Ceiling);
- en IPPC-richtlijn luchtkwaliteit.

De provincies zullen na de zomer 2008 een standpunt innemen. De EC zal het witboek eind 2008 presenteren.

– **Herziening Europees landbouwbeleid (Common agricultural policy)**

De Health Check van het GLB is de opmaat naar wijziging van het landbouwbeleid vanaf 2014. Dat beleid zal naar verwachting worden gekenmerkt door een geleidelijke afbouw van inkomenssteun voor boeren en verdere ontwikkeling van het systeem van betalingen aan boeren voor niet direct op productie gerichte, maar juist vooral maatschappelijke prestaties. En daarmee wordt ingezet op een verdere uitbouw van het beleid gericht op de brede ontwikkeling van het platteland. De huidige Health Check zal zich vooral richten op beperkte aanpassingen van het huidige systeem, waarbij de kansen voor provincies liggen in een mogelijke (lichte) vergroting van de middenstroom naar specifieke doelen in het landelijk gebied. Daarbij kan gedacht worden aan het stimuleren van een actieve betrokkenheid van boeren bij het realiseren en beheren van natuur en landschap.

De provincies vinden dat eerst moet worden gezien welke maatschappelijke doelen (beleidsdoelen) via extra in te zetten middelen kunnen worden bevorderd, en vervolgens moet worden gezien op welke manier (via welke pijler) die middelen optimaal kunnen worden ingezet. Als doelen zijn voornamelijk benoemd duurzame productie; kennis en innovatie; landschappelijke kwaliteit (waaronder wordt begrepen: natuurbeheer en landschap); en beschikbaarheid van zoet water.

Eind van 2008 vindt in Brussel besluitvorming plaats, waarna in 2009 door Nederland nadere voorstellen moeten worden ingediend.

– **Staatssteun**

De Commissie is in 2005 met de presentatie van een actieplan gestart met de modernisering van haar staatssteunbeleid. In de loop van 2005, 2006 en 2007 heeft de Commissie een serie aan voorstellen gepresenteerd om haar staatssteunbeleid klaar te maken voor de 21e eeuw. Inmiddels zijn de voor de provincies belangrijke regelingen als de de-minimisverordening, het milieusteunkader en de regeling voor steun aan onderzoek en innovatie vastgesteld. In de lente van 2008 zal ook de nieuwe Groeps-vrijstelling door de Commissie – zij is op het gebied van staatssteun beslissingsbevoegd – worden vastgesteld. In 2008 zal verder een nieuw steunkader voor de financiering van publieke omroepen worden gepresenteerd. Dit kader zal ook gelden voor de financiering van de regionale omroepen in Nederland en is daardoor van groot belang voor de provincies. De grootste ontwikkelingen in het staatssteunbeleid zijn hiermee voor de komende periode uitgekristalliseerd, wel vraagt de uitvoering voortdurend grote aandacht.

5. BINNENLANDSE BESTUURSKRACHT IN EUROPA

5.1 Het Europa van de regio's

Het Comité van de Regio's (CvdR) is een politiek orgaan dat als spreekbuis van de lokale en regionale overheden in de Europese Unie fungeert. De oprichting van het CvdR in 1994 had een tweeledig doel. Ten eerste wordt een groot gedeelte van de EU-wetgeving op decentraal niveau ten uitvoer gelegd, zodat het zinvol is vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden bij de totstandkoming van nieuwe communautaire wetgeving te betrekken. Ten tweede werd gevreesd dat de burgers de sprongen voorwaarts van de EU niet konden bijbenen. Eén manier om die afstand weg te werken, was gekozen bestuursorganen die het dichtst bij de burger staan een rol te geven in de beleidsvorming.

De Commissie en de Raad zijn er volgens de Verdragen toe gehouden het Comité van de Regio's te raadplegen over nieuwe voorstellen op gebieden met impact op regionaal of lokaal niveau. In het Verdrag van Maastricht worden vijf van dit soort gebieden genoemd: economische en sociale cohesie, trans-Europese netwerken, gezondheid, onderwijs en cultuur. Met het Verdrag van Amsterdam werd deze lijst met nog eens vijf terreinen uitgebreid: werkgelegenheid, sociaal beleid, milieu, beroepsopleiding en vervoer. Aldus wordt een groot deel van het totale beleidsterrein van de EU bestreken. Op andere gebieden staat het de Commissie, de Raad en het Europees Parlement vrij om het CvdR te raadplegen als men meent dat een voorstel belangrijke regionale of lokale gevolgen meebrengt. Ook mag het CvdR op eigen initiatief advies uitbrengen, waardoor het zaken op de EU-agenda kan zetten.

De beginselen die ten grondslag liggen aan het werk van het Comité zijn:

- Subsidiariteit: Dit beginsel, dat tegelijk met de oprichting van het CvdR in de Verdragen is vastgelegd, houdt in dat besluiten in de Europese Unie zo dicht mogelijk bij de burger moeten worden genomen. De Europese Unie dient derhalve geen taken op zich te nemen die thuishoren bij nationale, regionale of lokale overheden.
- Proximititeit: Alle bestuurslagen dienen "dichtbij de burger" te opereren, in het bijzonder door hun werk op doorzichtige wijze te organiseren, zodat de burgers weten wie wat doet en hoe zij hun stem kunnen laten horen.
- Partnerschap: Verstandige Europese governance houdt samenwerking in tussen Europese, nationale, regionale en lokale instanties - elk van de vier is onmisbaar en dient bij het hele besluitvormingsproces te worden betrokken.

Wij participeren in het Comité van de Regio's. Aan de hand van deze operationele agenda werken wij aan beïnvloeding van beleidsvorming binnen het comité, nemen initiatieven en zoeken steun voor onze ambitie om de plaats van Drenthe in Europa te versterken.

Lobbydossiers in Brussel

De gecoördineerde lobby op locatie wordt mede uitgevoerd vanuit het Huis van de Nederlandse Provincies in Brussel, vanwaar de contacten met onder meer de Europese Commissie, de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland en het Europees Parlement worden onderhouden.

In 2007 is in IPO-verband besloten dat elke provincie 0,35 FTE zal bijdragen aan de inzet voor de gezamenlijke (prioritaire en monitorings-) dossiers in het HNP. Het IPO-bestuur heeft er op 28 juni 2007 mee ingestemd dat landsdeel Noord vooralsnog twee maal 0,35 FTE bijdraagt, met dien verstande dat zodra het landsdeel Noord drie lobbyisten op het HNP zou stationeren, de bijdrage wordt uitgebreid naar drie maal 0,35 FTE.

De eindverantwoordelijkheid voor het realiseren van het totaal aan 0,35 FTE voor de inzet in het HNP voor de gezamenlijke dossiers wordt gelegd bij de HNP-coördinator in dienst van het IPO. De overige 0,65 FTE wordt aangestuurd vanuit Noord-Nederland via het SNN.

De inzet van de lobbyisten in Brussel is van belang voor het behartigen van onze directe belangen in de Europese Unie, wij houden de vinger aan de pols voor wat betreft de benodigde formatie. De aansturing van de lobbyisten vindt plaats in noordelijk verband via het SNN en via periodiek afstemmings-overleg.

5.2. Samenwerking met de rijksoverheid

Een groeiend deel van de uitvoering en naleving van Europese regels (zoals op het terrein van aanbestedingen, staatssteun, structuurfondsen, water, habitat) ligt in de handen van provincies en gemeenten.

Daarom voorziet de minister van BZK in de beleidsbrief 'Binnenlandse Bestuurskracht in Europa' aan de Tweede Kamer van september 2007 in een actieplan Europa en decentrale overheden. Het zwaartepunt ligt in een verdere versterking van de betrokkenheid van decentrale overheden bij de Nederlandse besluitvorming in de Europese Unie, vooral in de voorfase van Europese beleidsvorming. Inzet van beide partijen is om te voorkomen dat decentrale overheden in de uitvoering geconfronteerd worden met onverwachte en ongewenste gevolgen van Europees beleid. Tevens zal er in de komende kabinetsperiode meer interbestuurlijk worden samengewerkt op de terreinen van uitvoering en handhaving van Europese regels met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de betrokken overheden.

Afgelopen periode is de samenwerking reeds op diverse punten versterkt:

- het IPO en de VNG zijn toegetreden tot de Werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC), tot het Interdepartementaal Staatssteun Overleg (ISO) en zijn agendalid van de Interdepartementale Commissie Europees Recht (ICER);
- Het ambtelijke overleg tussen de departementen van Binnenlandse Zaken (BZK) en Buitenlandse Zaken (BuZa) met de VNG en het IPO over Europese aangelegenheden is geformaliseerd tot het Europa Overleg Binnenlands Bestuur (EOBB).
- De VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen hebben samen met BZK en BuZa het Kenniscentrum Europees Recht en Beleid voor Decentrale Overheden opgericht (Europa decentraal).
- Bij diverse ministeries wordt steeds meer met medeoverheden samengewerkt in Interbestuurlijke Dossierteams, de samenwerking in de vorm van IBDT's wordt verbreed.

Verbetering bestuurskracht

Omdat het Rijk door de Europese Unie kan worden aangesproken op de gevolgen van onvoldoende naleving van Europese regels door de medeoverheden, ligt hier een wezenlijk belang van het Rijk. Binnen de Nederlandse bestuurlijke verhoudingen zijn provincies en gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor de naleving van Europees recht. Daarom is het van belang dat reeds in de in de fase van beleidsvoorbereiding bekeken wordt op welke wijze het Rijk en de decentrale overheden elkaar kunnen versterken bij besluitvorming over en toepassing van Europese initiatieven. Bij de totstandkoming van EU- beleid met consequenties voor decentrale overheden zal met het rijk worden toegezien dat wat lokaal of regionaal kan, daar ook wordt uitgevoerd. Voorts zal met het rijk worden gekeken op welke wijze de financiële en administratieve consequenties kunnen worden gedekt.

Mogelijkheden voor versterkte samenwerking in de voorfase, de Raadsfase en de implementatiefase van de Europese beleidscyclus zijn:

- Voorbereiden gemeenschappelijke Agenda, analyse gemaakt van het werkprogramma van dat voorzitterschap; Analyses van het werkprogramma van de Europese Commissie; Informatie-uitwisseling en afstemming van standpunten; Afgestemde reacties op groen- en witboeken. Decentrale overheden beïnvloeden via lobbyisten en via verschillende Europese gremia.
- Voortgezette samenwerking in de Raadsfase: door de decentrale overheden de beschikking te geven over raadsstukken en door deelname raads werkgroepen. Indien onvoldoende plaats beschikbaar is, is een interbestuurlijke afstemming een alternatief.
- Afspraken in de implementatiefase: over de wijze waarop de zal worden voorbereid, uitgevoerd en gemonitord; Evaluatie lopend beleid. Betrokkenheid van decentrale overheden bij de werkzaamheden van de Nederlandse vertegenwoordigers in de Comit es.

Het zwaartepunt van de afspraken in het beoogde actieplan ligt in een verdere versterking van de betrokkenheid van decentrale overheden bij de Nederlandse besluitvorming in de Europese Unie. Dit zal onder andere moeten resulteren in goede impactanalyses, in een vroegtijdig stadium van het proces tot vorming van Europese beleidsvoorstellen.

Het is belangrijk dat de positie van de provincies bij de Nederlandse besluitvorming in de Europese Unie wordt versterkt. Een gezamenlijk actieplan met het rijk is een goede opstap. Dat laat onverlet dat wij de eigen gremia en netwerken in Brussel blijven benutten om onze belangen te behartigen.

5.3. Grensoverschrijdende samenwerking

In Europees verband wordt het probleemoplossende vermogen van grensoverschrijdende samenwerking onderkend. Aandacht voor de noodzakelijke kennis en inzicht in bestuursverschillen, in taal- en cultuurverschillen, andere werkwijzen, in verschillen in schaal en andere wettelijke regels is van belang als randvoorwaarden voor een doelgerichte en effectieve grensoverschrijdende samenwerking op vele terreinen. Grensoverschrijdende samenwerking wordt steeds meer een regulier onderdeel in het werk van grensprovincies.

In de praktijk kan de grensoverschrijdende samenwerking niettemin worden belemmerd door de verschillen in wet- en regelgeving, door verschillende bevoegdheden en cultuurverschillen. Zowel Europa, rijk, provincies en de Eurregio's zijn zich hiervan bewust. De grens vormt het startpunt voor overleg tussen diverse overheden over gemeenschappelijke bestuursproblemen. Veelal wordt samen met de grenspartners gezocht naar oplossingen voor de geconstateerde knelpunten. De Eems Dollard regio en het Europark Coevorden Emlichheim spelen in de praktijk een belangrijke rol bij het signaleren, zelf oplossen dan wel doorspelen van grensknelpunten naar de verantwoordelijke overheden. Particuliere ondernemers worden in voorkomende gevallen door de provincie ondersteunt in het zoeken naar praktische oplossingen.

De provincies vervullen een intermediaire en coördinerende rol bij de grensoverschrijdende bestuurlijke samenwerking in de landsgrensregio's. Echter, een deel van deze grensknelpunten valt onder de bevoegdheid van de nationale overheid, c.q. onder de bevoegdheden van aangrenzende deelstaten. De Minister van Biza en de staatssecretaris van Buza hebben januari 2008 het startschot gegeven voor een doelgerichte aanpak van belemmeringen die vallen onder de bevoegdheden van het rijk in de grensoverschrijdende samenwerking. Belangrijk verschil met vorige initiatieven is dat het ministerie van BZK vanuit haar coördinerende rol de overige departementen hier bij wil betrekken. Op deze wijze kan gericht en in overleg met de betrokken overheden worden gewerkt aan een oplossing. Door provincies, Eurregio's en het rijk is begin 2008 de "Intentieverklaring Grensoverschrijdende Samenwerking Decentrale overheden" ondertekend. Nieuw ten opzichte van eerder door het Rijk gestarte initiatieven is de brede steun van het Kabinet en de betrokkenheid van alle vakdepartementen.

Aan de grensregio's is door het ministerie van BZK gevraagd om op basis van een prioriteitenoverzicht te komen tot een concrete aanpak van grensknelpunten.

Samen met de provincies Groningen en Fryslan en de Euregio's hebben wij een thematische inventarisatie verricht van knelpunten in de grensoverschrijdende samenwerking. Het gaat om oplossingen van knelpunten en benutting van kansen waarbij de rijksoverheid een belangrijke rol kan spelen. De waterschappen en gemeenten zijn hierbij betrokken. Medio 2008 is voorzien in nader bestuurlijk overleg op nationaal niveau. Dan zullen Rijk, provincies en Euregio's de gezamenlijke bestuurlijke agenda bepalen voor overleg met de (grens)buurlanden. Het is de bedoeling om eind 2008 een internationale conferentie te houden voor vertegenwoordigers van Nederlandse, Duitse en Belgische overheden gericht op oplossing van prioritaire knelpunten in de regionale samenwerking.

Wij werken in noordelijk verband met de betrokken overheden en overige instellingen en ondernemers naar een structurele aanpak toe van grensoverschrijdende aangelegenheden. Wij sluiten daarbij aan daar waar mogelijk aan bij bestaande lijnen en overlegvormen. De internationale conferentie eind 2008 onder leiding van Biza en Buza kan daarin een rol spelen.

Knelpunten Regio Noord

In algemene zin wordt het wenselijk geacht om gelijkmatig en evenwichtig aandacht te besteden aan de beide aan Nederland grenzende Duitse deelstaten, samenwerking op verschillende terreinen te stimuleren en de culturele en maatschappelijke banden nog meer te versterken. In dit kader vragen we bijzondere aandacht voor de volgende (nog nader uit te werken) thema's:

- Onderlinge verschillen in regelgeving op het terrein van milieu, ruimtelijke ordening en bouwen;
- Grensoverschrijdend onderwijs en arbeid;
- Havens, maritieme samenwerking;
- infrastructuur en openbaar vervoer.
- Openbare orde en Veiligheid, c.a.

5.4. Samenwerking binnen de provincie

Onze ambitie is een sterkere positionering op Europees niveau, zowel met betrekking tot actieve belangenbehartiging in de "hoofdstad van Europa, Brussel" als met betrekking tot interregionale samenwerking met onze naburen en tegelijkertijd ook op de Noordelijke Ontwikkelingsas. Dat maakt een intensieve betrokkenheid gewenst met de Drentse gemeenten en met de Provinciale Staten.

De Drentse gemeenten in Europa

De Drentse gemeenten zijn niet allemaal in gelijke mate actief en betrokken met en aanwezig in de beleidsvorming in Europa. Dat hangt ook af van de specifieke positie en omstandigheden per gemeente. Wij stellen het op prijs periodiek met de Vereniging van Drentse gemeenten af te stemmen over de ontwikkelingen en posities in Europa. De provincie vervult een intermediaire coördinerende rol in het kader van de grensoverschrijdende bestuurlijke samenwerking in de landsgrensregio's, daar blijven wij op inzetten.

Wij hebben goed en frequent overleg met de Drentse gemeenten, de ontwikkelingen en mogelijkheden van en in Europa vormen een onderdeel daarvan. Specifiek met Assen en met de grensgemeenten Emmen en Coevorden stemmen wij de ontwikkelingen af met betrekking tot de interregionale samenwerking in Europa.

Met het Nationaal Stedelijk Netwerk Groningen-Assen stemmen wij, mede in het kader van de NOA de samenwerkingsmogelijkheden af met de stedelijke gebieden in Duitsland, zoals Oldenburg, Bremen en Hamburg.

Wij vragen het rijk actieve ondersteuning van de internationale positionering van de Noord-Nederlandse NG4, waaronder de versterking van de relaties met de 'Metropolregionen' Oldenburg-Bremen en Hamburg met het stedelijk netwerk Groningen-Assen. Specifiek zijn wij met de gemeenten in zuidoost Drenthe actief om de Drentse belangen in Europa te behartigen.

Provinciale Staten van Drenthe in Europa

Parlementariërs zijn door de kiezers gemandateerd om de wensen, zorgen en verwachtingen van burgers over de inhoud en resultaten van beleid te articuleren. Dit geldt ook voor EU-beleid. Veel Europese beleidsdossiers lenen zich moeilijk voor uitgebreide politieke behandeling en debat, bijvoorbeeld omdat ze nauwelijks politiek omstreden en buitengewoon technisch van aard zijn. Andere lenen zich hier bij uitstek voor vanwege hun politieke gewicht en politieke gevoeligheid voor grote of specifieke groepen in de samenleving. De keuze tot welke categorie beleidsdossiers behoren en - daaraan gekoppeld – of en hoe behandeling van dergelijke dossiers dient plaats te vinden, valt echter niet aan de hand van objectieve criteria vast te stellen. Het is dan mede aan de provinciale staten zelf zelf om daarin een nadere keuze te maken.

Het politieker maken van Europese kwesties is op tal van Europese beleidsterreinen een realiteit geworden. In een politieke unie blijkt legitimering op basis van concrete beleidsresultaten alleen immers niet meer voldoende te zijn om politiek draagvlak onder de bevolking te behouden. Aanvaarding van - politiek gevoelig – EU-beleid door burgers vergt steeds vaker processen van politieke vertegenwoordiging en verantwoording door politiek en bestuur binnen de nationale politieke arena. Deze maken dat de inbreng en belangen van burgers vooraf expliciet en zichtbaar worden meegewogen en via geïnformeerde debatten achteraf door hen kunnen worden beoordeeld.

De Provinciale Staten hebben een belangrijke rol in de kaderstelling en controle van het provinciale Europabeleid. Wij stellen het op prijs om de Provinciale Staten goed en tijdig te kunnen informeren in de gelegenheid te zijn regelmatig met GS van gedachten te wisselen over de ontwikkelingen in Europa die van invloed zijn op de provinciale rol. Daarom stellen wij het op prijs dat vanuit de staten de werkgroep DrEUn is opgericht. DrEUn stemt periodiek de provinciale posities en belangen af met de coördinerend portefeuillehouder voor Europa, en zorgt daarbij tevens voor de koppeling met de politieke stemming in de provinciale Staten. DrEUn kan op die manier in de formele structuur van het duale stelsel een intermediaire rol vervullen, onverlet de bestuurlijk en politieke verantwoordelijkheden.

Wij stellen het op prijs dat de Provinciale Staten uit hun midden het initiatief hebben genomen tot een brede werkgroep van statenleden met specialisatie Europa. Wij wisselen met deze werkgroep periodiek van gedachten over relevante dossiers en beleidsinzetten. Uiteraard onverlet onze directe verantwoording binnen het duale stelsel aan de Provinciale staten.

5.5. Het Europese Parlement

In het Verdrag van Rome van 1957 staat dat het Europees Parlement "de volkeren vertegenwoordigt van de staten die in de Europese Gemeenschap zijn verenigd". Vandaag de dag zijn zo'n 492 miljoen Europeanen uit 27 landen via hun 785 afgevaardigden in het Europees Parlement betrokken bij de opbouw van Europa. Momenteel zijn er in het Europees Parlement zeven fracties, alsmede 34 zogenaamde "niet-ingeschreven" leden. De fracties komen voort uit meer dan honderd nationale politieke partijen. Nederland wordt sinds de Europese verkiezingen van juni 2004 door 27 leden vertegenwoordigd in het Europees Parlement.

Sinds juni 1979 wordt het Europees Parlement via rechtstreekse algemene verkiezingen gekozen. Voor het eerst in de geschiedenis, 34 jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog, maakte de

vroeger door oorlogen verscheurde bevolking van Europa de gang naar de stembus om één gezamenlijk parlement te kiezen. Een duidelijker symbool van Europese verzoening is nauwelijks denkbaar.

Het Europees Parlement ontleent dat zijn legitimiteit aan rechtstreekse algemene verkiezingen om de vijf jaar. Het heeft in een reeks van opeenvolgende verdragen steeds ruimere bevoegdheden gekregen en speelt daarmee een steeds belangrijker politieke rol in de Europese Unie. Met name de Verdragen van Maastricht (1992) en Amsterdam (1997) hebben het Europees Parlement veranderd in een echte wetgevende vergadering die bevoegdheden uitoefent welke te vergelijken zijn met die van de nationale parlementen. Zo stelt het thans de meeste van de Europese wetten samen met de Raad van ministers vast. Het Europees Parlement is de enige Europese instelling die in het openbaar vergadert en beraadslaagt. De beraadslagingen, aangenomen teksten en resoluties worden gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Wij vinden het belangrijk goede contacten te hebben met de (noordelijke) vertegenwoordigers in het Europese parlement, voor afstemming en informatie, en om actief te communiceren over beleidsdossiers die voor ons van belang zijn. Wij zullen het initiatief nemen voor periodiek overleg met de (noordelijke) Europarlementariërs.

6. INTERREGIONALE SAMENWERKING IN EUROPA

6.1. De positie van Drenthe

De provincie komt niet alleen in Brussel voor zijn belangen op, maar ook in de rest van Europa. De ontwikkeling van Drenthe kan niet meer los worden gezien van zijn internationale omgeving. De onderlinge afhankelijkheid van economische markten, van kenniscentra en van logistieke voorzieningen neemt in een zodanig tempo toe, dat onze voorwaardenscheppende rol zich tot ruim voorbij de eigen grenzen uitstrekt. Wij kunnen daartoe de goede betrekkingen, die wij in de loop der jaren met andere regio's in Europa hebben opgebouwd, goed benutten.

In de SNN Nota Europastrategie 2007-2011 staat dat het concept van de NOA de richting bepaalt van onze interregionale samenwerking. Dat wil zeggen dat projecten en activiteiten dienen bij te dragen aan de positionering van Noord Nederland als schakel tussen de Randstad en Noordoost Europa. Inhoudelijk zal aangesloten worden bij de thema's van de strategische agenda die het SNN heeft opgesteld ten behoeve van haar regionale ontwikkelingsprogramma's. Het is voor Drenthe van belang dat de steden, de (kennis-) infrastructuur en in het algemeen het regionale bedrijfsleven een herkenbare positie in dat internationale netwerk verkrijgen. In dat verband richten wij ons in het bijzonder op de grensligging van Emmen en Coevorden en op de doorzetting van de A37 op het Duitse wegennet. Bovendien zien wij in het directe grensgebied kansen om op terreinen als energie, agribusiness en sensortechnologie concrete stappen te zetten.

6.2. Bestuurlijke contacten

In noordelijk verband onderhoudt Drenthe al geruime tijd goede relaties met de Duitse deelstaten Niedersachsen en Bremen. Jaarlijks vinden in het kader van de Nieuwe Hanze Interregio op het hoogste niveau bestuurlijke ontmoetingen plaats waarbij de ruimtelijk-economische perspectieven van het gezamenlijke gebied centraal staan. Het is verheugend dat het ministerie van Economische Zaken zich intensief inzet voor deze grensoverschrijdende samenwerking. Op initiatief van de minister is in 2006 in Assen een gemeenschappelijke verklaring ondertekend waarin Niedersachsen, Bremen het SNN en het rijk uitspreken dat zij actief de kansen voor grensoverschrijdende samenwerking zullen benutten en daarvoor ook middelen zullen inzetten. De thema's waarmee de partners – onder meer via expertgroepen - aan de slag zijn gegaan zijn energie, agribusiness, sensortechnologie en maritieme economie. In 2009 zal in een bestuurlijk overleg de voortgang van dit initiatief worden besproken.

Wij volgen de groeiende relatie tussen de stedelijke clusters Groningen-Assen en Oldenburg-Bremen. Actueel is de aandacht voor stedelijke energietoepassingen maar ook de universiteiten zullen belangrijke motoren voor de samenwerking zijn. Drenthe grenst in het Zuidoosten aan de Landkreis Emsland met daarin grotere kernen als Meppen, Lingen en Papenburg. Het grensgebied heeft door de realisatie van het knooppunt A37- A31 aan aantrekkingskracht gewonnen als vestigingsplaats. Wij willen die potentie benutten door de bestuurlijke samenwerking met Emsland en de grensgemeenten Emmen en Coevorden te intensiveren. Vanuit die samenwerking ontstaan praktische kansen voor projecten en activiteiten en zal het gebied zich beter kunnen profileren in het concept van de NOA .

Wij willen de groeiende samenwerkingsrelaties tussen Groningen-Assen met Oldenburg-Bremen en tussen Emmen / Coevorden met Meppen actief bevorderen, wij stemmen de gezamenlijke aanpak periodiek af met de steden.

Versterken door verbinden

Het Ministerie van Economische Zaken, het Samenwerkingsverband Noord-Nederland en de Duitse regio's Nedersaksen en Bremen hebben tijdens de conferentie 'Versterken door Verbinden' op 26 juni 2007 in Assen afgesproken dat ze nauwer willen samenwerken.

De Staatssecretaris van Economische Zaken van Nederland, de Staatssecretaris voor Economie en Arbeid van Nedersachsen, de plaatsvervangend Staatsrätin van Bremen en de voorzitter van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland ondertekenden een verklaring waarin ze het toenemende belang van grensoverschrijdende economische samenwerking onderstrepen. De ondertekenaars hebben kennisinstellingen bedrijfsleven en overige overheden opgeroepen tot het aangaan van passende samenwerkingsverbanden.

Vier thema's voor kansrijke economische samenwerking zijn op de conferentie besproken:

- De economische en logistieke samenwerking in de maritieme sector in het gebied, onder meer door gezamenlijke initiatieven voor afschaffing van belemmerende regelgeving.
- Gezamenlijke ontwikkeling van het gebied als dé Europese energieregio, met name voor duurzame (wind- en biomassa-) energie en gas
- De agribusiness waar kennisintensieve oplossingen bij kunnen dragen aan noodzakelijke waardevermeerdering van inzet van grondstoffen en de productie van nieuwe, functionele eindproducten
- Grensoverschrijdende samenwerking rond intelligente sensorsystemen om economisch interessante toepassingen te genereren.

Een vervolgoverleg met het ministerie van EZ en de Duitse regio's Nedersachsen en Bremen waarin de partners de voortgang zullen bespreken ten aanzien van de genoemde thema's voor economische samenwerking wordt voorbereid voor begin 2009.

NHI / Nieuwe Hanze Interregio

Een in 1991 opgericht bestuurlijk samenwerkingsverband van de provincies Groningen, Fryslân, Drenthe en Overijssel en de Duitse deelstaten Bremen en Nedersachsen. De samenwerking heeft in het bijzonder betrekking op economie, infrastructuur, interregionale samenwerking en hoger onderwijs. In de Stuurgroep is elke participant vertegenwoordigd. Het voorzitterschap rouleert. Het secretariaat is gevestigd in Oldenburg. De NHI wordt in de loop van 2008 geëvalueerd.

EGTS

In het verdrag is in artikel 3 toegevoegd dat de Unie de territoriale samenwerking bevordert. Dat betekent dat na ratificering de territoriale dimensie van het cohesiebeleid tot de uitvoering van regionale overheden gaat behoren. De Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS) wordt een nieuw communautair uniform rechtsinstrument om een Europees samenwerkingsverband in het leven te roepen. Het ministerie van BZK werkt aan een uitvoeringswet EGTS-verordening.

Tot op heden is dit geregeld in het Anholt Overeenkomst, een koppelstuk tussen het Nederlandse en Duitse rechtssysteem voor grensoverschrijdende samenwerking. Wij zullen ons de komende periode een oordeel dienen te vormen of het EGTS meer mogelijkheid biedt om juridisch-administratieve problemen van grensoverschrijdende samenwerking effectief op te lossen en meer slagkracht in gewenste grensoverschrijdende samenwerking kan geven. De discussie over de nieuwe territoriale dimensie van het cohesiebeleid zal worden gestart met een Groenboek van de Europese Commissie.

Programmatische samenwerking in het grensgebied.

Met het Europese programma INTERREG IVa kan een belangrijke impuls worden gegeven aan de samenwerking in het grensgebied. De provincie is medeverantwoordelijk voor een goede uitvoering van het programma dat zich met het thema Economie, technologie en innovatie voor een belangrijk deel richt op de bevordering van de kenniseconomie.

De beoogde impulsen worden bereikt door kennisinstellingen en bedrijven aan elkaar te koppelen rondom concrete innovatie thema's. Daarvoor is 60% van de middelen gereserveerd. Het thema Duurzame regionale ontwikkeling (20%) biedt ruimte voor projecten op het terrein van duurzame energie, natuur en landschap en toerisme. En tenslotte kunnen via het thema Integratie en maatschappij (20%) projecten worden ontwikkeld op terreinen als cultuur, zorg en arbeidsmarkt.

De sterke programmatische nadruk van INTERREG IVa op kennisintensieve projecten brengt met zich mee dat hoge eisen worden gesteld aan de projecten en aan de projectdragers. Met het oog daarop zullen wij ons actief inzetten om gemeentes, kennisinstellingen en intermediairs nauwer bij grensoverschrijdende samenwerking te betrekken.

Het INTERREG IVa programma is eind 2007 van start gegaan en staat dus nog aan het begin van de uitvoering. Kansen voor Drenthe liggen in de eerste plaats in de regio Zuidoost Drenthe, waar al sprake is van duurzame grensoverschrijdende contacten. Zo kan er bijvoorbeeld worden voortgebouwd op de projecten die de Stenden Hogeschool met de Hogeschool in Lingen heeft uitgevoerd, op de verschillende initiatieven op het grensoverschrijdende industrieterrein Europark, op de promotiecampagne Emmen-Lingen met betrekking tot de aansluiting van A37 op de A31, en op de (toeristische) samenwerking rondom het Bargerveen en het Naturpark Moor. Wij zullen ook bekijken of succesvolle Drentse projecten op een grensoverschrijdend plan te brengen zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor het Innovatief Actie Programma dat een breed draagvlak in Drenthe heeft. Van het cluster Sensor Technologie wordt verwacht dat het inherente internationale karakter ervan uitdrukking vindt in concrete voorstellen voor grensoverschrijdende samenwerking.

Programmatische samenwerking rondom Noordzee en Oostzee

Het INTERREG IVb programma biedt de provincie mogelijkheden projectmatig samen te werken met regio's rondom de Noordzee, en onder specifieke voorwaarden ook de regio's rondom de Oostzee. Deze interregionale projecten stellen Drenthe in de gelegenheid te profiteren van innovaties elders, op het brede terrein van duurzame ontwikkeling, en kunnen ook verder inhoud geven aan de NOA. De thema's van het programma: innovatie in het MKB (kennis-clusters, IT-toepassingen), milieu (energie, risk management), bereikbaarheid (transport en logistiek) en attractieve steden en regio's (herstructurering, duurzaam bouwen, energie efficiëntie) sluiten aan bij de Drentse beleidsactualiteit. Bij de keuze van partners en onderwerpen zal gestreefd worden naar een zo groot mogelijke bijdrage aan de NOA strategie. Wij zullen in SNN verband echter ook de mogelijkheid van een project waarin de NOA zelf centraal staat, onderzoeken.

Specifieke kansen voor Drenthe liggen op de terreinen van sensortechnologische toepassingen, de bereikbaarheid (bijvoorbeeld rail- en vaarverbindingen met Duitsland) en energie (bijvoorbeeld toepassingen met aardwarmte). Meer in het algemeen zijn er ook mogelijkheden voor projectontwikkeling in het waterbeheer (intelligente stuwen), innovatieve plattelandsontwikkeling en vernieuwende stedelijke ontwikkeling. Om tot goede projectontwikkeling te komen zullen wij nauw samenwerken met gemeenten, waterschappen, technologische en economische instituten, het MKB, maar ook met de ministeries.

Gelet op het belang van grensoverschrijdende samenwerking voor de ontwikkeling van de regio zetten wij ons actief in voor de totstandkoming van goede projecten. Wij streven naar het ontwikkelen van projecten op de NOA in het kader van het Interreg IVb, het North Sea Programme en het Baltic Sea Programme.

Voor het programma INTERREG IV-C zijn meer dan 500 projecten ingediend, waarvan inmiddels meer dan 100 in de eerste call zijn afgevallen. Wij hebben in SNN-verband het nieuwe Hanzeproject ingediend, dat is nog kansrijk in de verdere afwegingen. Wij volgen dit traject nauwgezet; mocht er ondanks het grote aantal projecten toch nog ruimte komen voor een 2de en/of 3de call dan zullen wij ons inspannen daarin te participeren. Eind 2008 ontstaat hierover meer duidelijkheid.

6.3. Noordelijke ontwikkelingsas (NOA)

De Noordelijke ontwikkelingsas (NOA) verbindt Sint Petersburg - Helsinki - de Øresundregio - Hamburg / Bremen met elkaar. Een uitstekend presterende Europese regio op het gebied van groei, innovatie en onderwijs. Ook de Baltische staten (Estland, Letland en Litouwen) en Polen zijn de laatste jaren volop in ontwikkeling. Deze ontwikkelingen in Noordoost Europa zijn van belang voor de internationale positie van Nederland.

In 1996 signaleerde Noord-Nederland in de Nota Europastrategie dat de ontwikkelingen in de Baltische Staten en Scandinavië nieuwe Kansen bieden. Het onderzoeksbureau BAW uit Bremen heeft uitgezocht hoe het SNN haar geografische positie kan benutten op een groeiende Trans-Europese as die loopt van Sint Petersburg via Helsinki, Stockholm, de Øresundregio (Kopenhagen-Malmö), richting Hamburg en Bremen. De conclusie was dat Noord-Nederland als stepping-stone moet fungeren om de Randstad en de regio's op de Noordelijke Ontwikkelingsas met elkaar te verbinden.

De potenties van Noord-Europa worden nog te weinig onderkend. In onze visie laten de rijksnota's kansen liggen om ervoor te zorgen dat de Randstad in meer centrale positie komt te liggen in de Europese netwerken. In SNN verband zetten wij dit op de agenda en vragen rijksondersteuning om een TEN verbinding in Brussel te agenderen. Los daarvan werken wij uit eigen kracht aan versterking van onze positie in Noord-Europa.

Noord-Nederland heeft besloten om het concept verder uit te werken, de verbindende schakel tussen Scandinavië, Noord-Duitsland en de Randstad loopt via Noord-Nederland. Het project Nordconnect heeft de opdracht tot het versterken van netwerken tussen Noord-Nederland en Noord - Europa, en het aanjagen van projecten ten gunste van de NOA. Het actieplan NOA 2007-2010 is in uitvoering, dan willen wij het concept evalueren. Voorbeelden van activiteiten die wij in SNN verband gezamenlijk oppakken zijn:

- **NOA in Business**

Vanuit het SNN in samenwerking met KvK en VNO/NCW ligt de focus op versterking van de contacten met handelsorganisaties gericht op het vergroten van naamsbekendheid en kennis bij het Noord-Nederlandse bedrijfsleven. Het noordelijk bedrijfsleven wordt gefaciliteerd in het verkenning van de mogelijkheden binnen het NOA gebied. MKB- bedrijven worden via Hanzehogeschool geadviseerd over exportmogelijkheden. Ontstane samenwerkingsrelaties en initiatieven op en rond de NOA worden zichtbaar gemaakt als stimulans door het publiceren van succesverhalen.

- **NOA op geologisch en fysisch-geografisch gebied**

Binnen de International Union of Geological Scientists wordt deelgenomen aan kennisuitwisseling en samenwerking op geologisch fysisch geografisch gebied met de landen uit noordwest Europa die onder invloed hebben gestaan van landijs. Het betreft Engeland, Schotland, Noorwegen, Zweden, Finland Denemarken, Nederland/Drenthe, Duitsland, Polen, Estland, Letland en Litouwen. In het project wordt met Europese middelen gewerkt aan kennis van verschijnselen in de bodembeweging en waterhuishouding als gevolg van landijsbedekkingen. In 2009 wordt door de provincie Drenthe hierover een congres georganiseerd.

Voorts zal, door contacten tussen het Hunebedcentrum Borger en het Nationale Museum van Litouwen in Vilnius, een Litouwse expositie plaatsvinden in 2009.

– **NOA voor Kunst en Cultuur**

In voorbereiding is het opzetten van een drietal grote internationale culturele projecten waarin de uitwisseling tussen Noord-Nederland en andere regio's op de NOA centraal staat.

- “Artists in Residence”: in een project tussen drie noordelijke beeldende kunstinstaties gaan kunstenaars uit de NOA in een uitwisseling in andere regio's werken, laten zich inspireren door omgeving, cultuur enz., al deze indrukken worden in een reizende expositie samengebracht .
- “Northern Split Embassies”; een drietal mini-culturele ambassades op de lijn Noord-Nederland, Hamburg en Tallinn, als symbolische overbrugging van de afstand, als urban footprint van de ene regio in de andere, als ontmoetingsplaats voor culturele uitwisseling, als platform voor presentatie van de verschillende regionale culturen.
- “Nordconnect Presents”: in de zomer 2008 een concerttour door landen binnen de NOA, zes muzikanten/componisten uit de NOA, op een klassiek zeilschip, een week lang nummers schrijven en optreden, van Friesland naar Terschelling, op Oerol, in Groningen en in een aantal kuststeden in de NOA.

Voorts worden diverse meer kleinschalige noordelijke projecten uitgevoerd die de samenwerking en/of uitwisseling tussen Noord-Nederland en partijen in het NOA-gebied bevorderen.

– **NOA in verbindingen**

Vanuit het SNN ligt in samenwerking met het bedrijfsleven de focus op de internationale infrastructuurlijke verbindingen:

- In 2020 is de noordelijke infrastructuur via weg, rail en water op orde gebracht, de knelpunten in de hoofdstructuur zijn verholpen.
- De Investeringen uit het RSP leiden tot een grote verbetering in de infrastructuurlijke verbindingen in Noord-Nederland, die de hoofdstructuur van twee transportassen (A6/A7; A28/A7/A37) versterkt. De grote steden in Noord-Nederland worden aanzienlijk versterkt als regionaal netwerksysteem, agglomeratievoordelen treden op, positionering kan plaatsvinden via de topvoorzieningen. Op basis van deze ontwikkelingen verkennen wij de mogelijkheden om de NOA in te brengen bij de voorbereiding en uitvoering van EU strategische documenten; onder andere gaan wij de koppeling van de internationale verbindingen op de NOA in een Europees TEN - netwerk na.
- Bij het opbouwen van duurzame netwerken en verbindingen kijken wij multimodaal naar de schakel A37/E233 waarmee aangesloten wordt op de grote oostwaarts gerichte verbindingen in Duitsland. De verdubbeling van het traject Meppen-Cloppenburg (E233) wordt actief ondersteund, onder meer via de Stedenkring Zwolle-Emsland.
- De regio Noord-Nederland wil haar logistieke positie als “draaischijf goederenvervoer” op de NOA versterken. In samenwerking met het bedrijfsleven in de sector goederenvervoer wordt gewerkt aan het versterking van de positie van de sector goederenvervoer. Eind 2008 worden verdere keuzes gemaakt over mogelijke projecten.

7. EUROPACOMMUNICATIE

7.1. Nieuwe koers in communicatie

In hoofdstuk 1 van deze nota hebben wij aangehaakt bij het “Verdrag van Lissabon” van december 2007. In dit laatste hoofdstuk sluiten wij ook daarmee af; een korte samenvatting van het verdrag is in bijlage opgenomen. Staatssecretaris Timmermans heeft de ondertekening van het Hervormingsverdrag aangegrepen om een nieuwe koers te bepalen in de communicatie met de Nederlandse samenleving over Europa. In zijn Kamerbrief eind 2007 geeft Timmermans een beeld van hoe er tot nu toe over Europa gecommuniceerd is en hoe hij dat in de toekomst zou willen zien. Een aantal citaten:

Eenrichtingsverkeer

“In het verleden is de groeiende politieke context van Europa door de Nederlandse politiek onvoldoende vertaald in een andere manier van omgaan met Europese beleidsvorming. De Europese samenwerking werd nog steeds vooral als een technische exercitie beschouwd. De zichtbaar nieuwe weg die Europa insloeg met het Verdrag van Maastricht heeft in Nederland evenmin politisering van het debat over Europa tot gevolg gehad. Het communiceren over Europa bleef eenrichtingsverkeer, het uitleggen van besluiten achteraf voor een publiek dat – met uitzondering van de kleine groep Europa-specialisten en andere belangstellenden – daar schijnbaar ook geen al te grote belangstelling voor had. Dat terwijl zaken als intensievere samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken, op het gebied van veiligheid- en defensiebeleid, de introductie van de euro en de voltooiing van de interne markt, achteraf gezien een groter debat over Europa zeker hadden gerechtvaardigd.”

Uiteenlopende belevingswereld

“Hoezeer de belevingswereld van politiek en burger uiteen was gaan lopen, bleek op 1 juni 2005 toen bijna tweederde van de Nederlandse bevolking het Grondwettelijk Verdrag in een raadplegend referendum afwees. Natuurlijk lagen aan deze uitslag verschillende redenen ten grondslag. Een centrale rol speelde in ieder geval dat velen zich niet langer herkenden in de richting waarin de Europese samenwerking zich ontwikkelde. De boodschap van de pleitbezorgers van het verdrag sloot onvoldoende aan bij de zorgen en wensen van een groot deel van de bevolking en kon daardoor niet overtuigen.”

Publieke beeldvorming

“Het kabinet heeft zich in het beleidsprogramma tot doel gesteld te komen tot een steviger basis voor slagvaardig en democratisch Europa. Daar hoort bij dat wordt ingegaan op de publieke beeldvorming in Nederland, waarbij het woord ‘Europa’ bij velen synoniem staat voor ‘bemoeizucht’ of ‘aantasting van onze identiteit’. Het kabinet realiseert zich terdege dat dit een proces is van de lange adem. Het kwade daglicht waarin Europa zich bij veel burgers gesteld ziet, zal niet op de korte termijn veranderen. Tegelijkertijd is het van zeer groot belang voor de toekomst van Nederland, dat het besef weer groeit dat onze vrede en veiligheid, onze welvaart en de duurzaamheid van ons leefmilieu alleen kunnen worden veiliggesteld in nauwe samenwerking met onze Europese partners.”

Inbedden in reguliere communicatie

“De ambitie van het kabinet is om Europa structureel in te bedden in de reguliere communicatie, door – waar relevant - de Europese dimensie van de beleidsdossiers te benadrukken.”

7.2. Ook Drenthe aan zet

De provincie Drenthe is, net als staatssecretaris Timmermans, van mening dat de communicatie met de inwoners verbetering behoeft om een omslag in het publieke debat te bewerkstelligen.

De landelijke inzet richt zich op het introduceren van het hervormingsverdrag én op het beter betrekken van inwoners en het informeren over de Europese Unie in brede zin. Daarvoor is door het ministerie van Buitenlandse Zaken een communicatiestrategie ontwikkeld met de volgende drie onderdelen: (1) activiteiten die betrokkenheid bevorderen, informatie ontsluiten en debat stimuleren; (2) onderwijsactiviteiten; (3) stimulering van activiteiten door derden.

– Ad 1: stimuleren debat

In de Kamerbrief van 6 december 2007 schrijft Timmermans dat er *“momenteel gewerkt wordt aan een concreet voorstel voor activiteiten die de komende tijd in heel Nederland hun beslag zullen krijgen en die brede lagen van de bevolking dienen te bereiken. Het kabinet zal deelnemen aan de activiteiten, maar niet als enige ‘zender’.* Het parlement en de politiek in de brede zin des woords worden uitgenodigd deel te nemen aan de activiteiten die ontplooid gaan worden, maar ook andere maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven hier actief aan deelnemen.”

– Ad 2: onderwijsactiviteiten

Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft de site www.europaeducatief.nl opgezet, waar lesmateriaal over Europa te vinden is. Ook stuurt het ministerie regelmatig een lesbrieven aan docenten en organiseert zij evenementen en beursdeelnames. *“In de komende periode zal het kabinet ook bezien op welke manier nog beter tegemoet gekomen kan worden aan de wensen en behoeften die scholen en docenten hebben om invulling te geven aan de kerndoelen voor het primair en voortgezet onderwijs, waar Europa een prominente plaats inneemt. ...Daarnaast zal een roadshow ontwikkeld worden die langs scholen zal trekken om leerlingen en docenten op een actieve en aantrekkelijke wijze kennis te laten maken met Europa.”*

– Ad 3: stimulering activiteiten derden

Naast de activiteiten die het kabinet zelf ontwikkeld zegt Timmermans: *“Het is echter ook van belang dat initiatieven ontwikkeld worden die naar vorm en inhoud afwijken van hetgeen het kabinet vanuit zijn verantwoordelijkheid kan en wil organiseren. Om deze reden is ook in de komende periode een belangrijke rol weggelegd voor het Europafonds, dat er meer nog dan voorheen op gericht zal zijn om echt vernieuwende initiatieven van derden te ondersteunen.”*

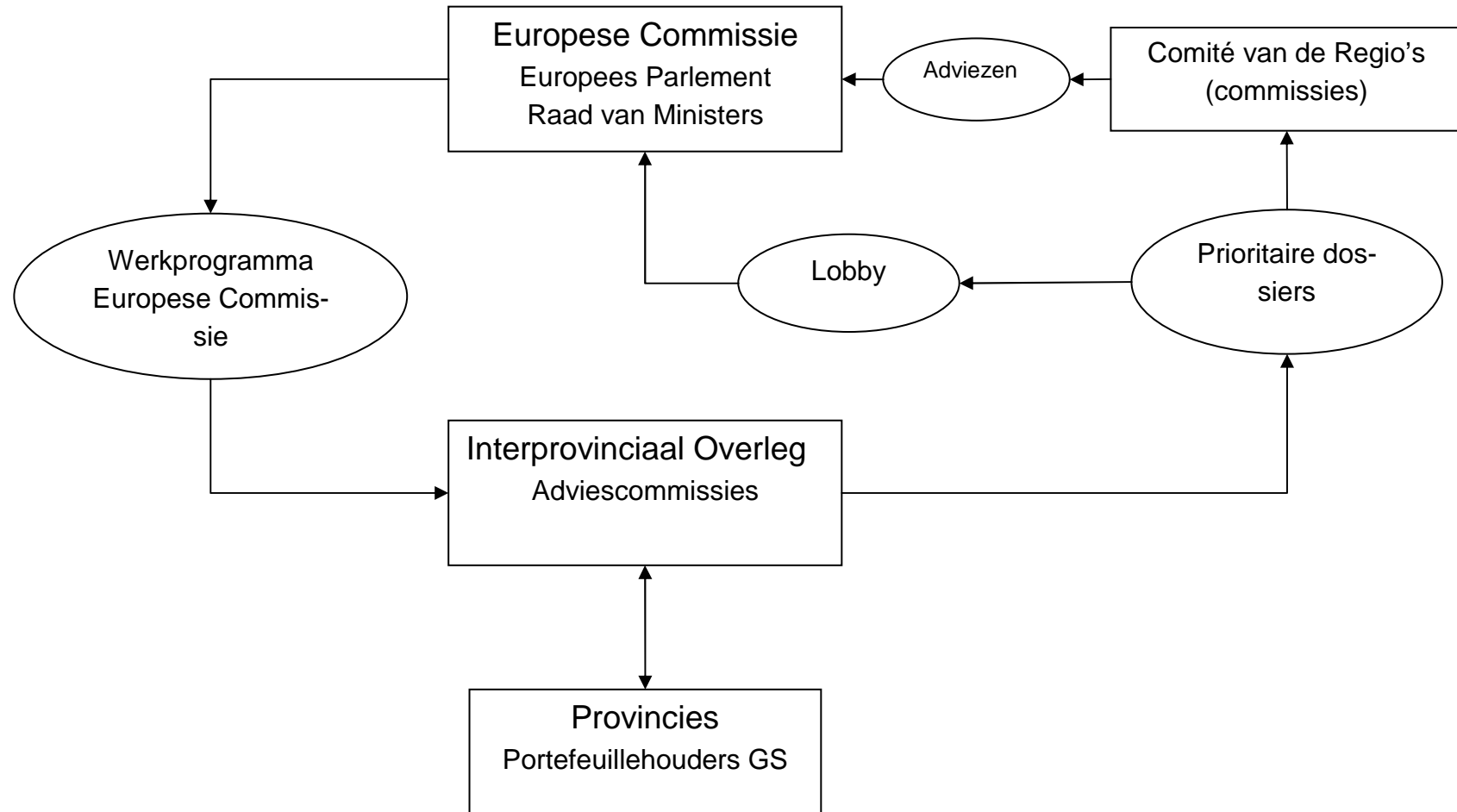
De provincie ziet voor zichzelf een rol weggelegd om de Drentse inwoners meer betrokken te krijgen bij de thema's van Europa en de rol die Nederland én Drenthe daarin speelt. In de uitvoering wil Drenthe aansluiting en samenwerking zoeken bij landelijke en eventueel Europese initiatieven om zo een eenduidige boodschap over het voetlicht te brengen.

De provincie Drenthe volgt de landelijke ontwikkelingen van staatssecretaris Timmermans met veel belangstelling en is met het ministerie van Buitenlandse Zaken in gesprek om waar mogelijk activiteiten in Drenthe plaats te laten vinden. Ook binnen de eigen organisatie wordt aansluiting gezocht bij bestaande initiatieven, zoals de jaarlijkse jeugddebatten, Op weg naar het Lagerhuis en het programma Burger en Provincie. De informatie over Europa op de website www.drenthe.nl zal worden geactualiseerd. Samen met de werkgroep DrEUn zal jaarlijks aandacht worden besteed aan de Dag van Europa op 9 mei. Ook de Europese verkiezingen in 2009 geven aanleiding voor extra activiteiten.

8. BIJLAGEN

1. Beïnvloedingscyclus provincies bij de Europese Commissie
2. Overzicht Prioritaire Europese dossiers
3. Positionpaper BudgetReview
4. Voorbeelden Interregprogramma's in Drenthe
5. Logistieke Draaischijf Noord-Nederland
6. Het Verdrag van Lissabon
7. Lijst van afkortingen

BIJLAGE 1. : BEINVLOEDINGSCYCLUS PROVINCIES BIJ DE EUROPESE COMMISSIE

BIJLAGE 2. OVERZICHT PRIORITAIRE EUROPESE DOSSIERS

Onderstaand overzicht is begin 2008 in IPO verband vastgesteld. De meeste dossiers lopen meerdere jaren alvorens het tot een afronding komt. Als gevolg van actuele ontwikkelingen kunnen dossiers afvallen en/of nieuwe dossiers worden toegevoegd.

Categorie I: Prioritaire dossiers IPO-Bestuur/Bestuurlijk Platform Europa:

- Toekomst regionaal beleid na 2013;
- herziening EU-begroting;
- health check Europees landbouwbeleid;
- witboek klimaatadaptatie;
- tweede strategisch herziening energiebeleid;
- blokvrijstelling staatssteun;
- roadmap duurzame energie/biobrandstoffen; en
- luchtkwaliteit.

Categorie II: Prioritaire dossiers die in de sectorale adviescommissies worden behandeld:

- Groenboek territoriale cohesie;
- duurzame industriepolitiek;
- energie: bijna nul emissie kolen, actieplan energie-efficiency, EU emissiehandelssysteem (Milieu);
- bodemrichtlijn;
- prioritaire stoffen (Water);
- afvalpreventie en recycling;
- procedures concessieverlening;
- wet NERMO;
- groenboek stedelijk vervoer.

Categorie III: Monitoringsdossiers:

- Lissabonstrategie: jaarlijkse voortgangsrapportage en implementatie op regionaal niveau;
- better regulation;
- herziening vogel- en habitatrichtlijn;
- groen transport pakket;
- actieprogramma binnenvaart;
- sociale) diensten van algemeen belang;
- European Research Area;
- herziening IPPC richtlijn;
- pakket Biodiversiteit.

BIJLAGE 3. POSITION PAPER BUDGET REVIEW

De provincies gaan uit van een thematische benadering waarin de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst van de Europese Unie centraal staan. Het betreft klimaat en energie, demografische ontwikkelingen, kenniseconomie, vitaal platteland, een sociaal Europa en veiligheid. Een uitvoerbaar en effectief Europees beleid vereist echter wel dat de zes thema's integraal binnen het EU instrumentarium worden ontwikkeld. De oplossingen voor de klimaatverandering en het energievraagstuk kunnen bijvoorbeeld alleen tot stand komen dankzij een solide en gericht onderzoeksbeleid. De volgende onderdelen maken onderdeel uit van de provinciale inzet voor de BudgetReview.

Als voorbeeld worden op dit brede Europese dossier van de BudgetReview de Drentse portefeuillehouders die in samenwerking met de portefeuillehouder Europa de Drentse belangen in op het betreffende Europese dossier behartigen expliciet genoemd.

Klimaat en energie

Het ontwikkelen van een Europees klimaat- en energiebeleid is één van de belangrijkste uitdagingen voor de Europese Unie. Het bevorderen van duurzame ontwikkeling, beperking van de stijging van temperatuur en aanpassing aan deze stijging én leveringszekerheid zijn de terreinen waarop mag worden verwacht dat Europa een rol speelt. De Nederlandse decentrale overheden hebben een grote rol te vervullen in het behalen van deze Europese ambities. Zij stimuleren bevolking en bedrijven actie te ondernemen. Provincies en gemeenten proberen bovendien zelf het goede voorbeeld te geven op diverse aspecten, bijvoorbeeld op het gebied van: transport en mobiliteit, wonen, werken en produceren.

Portefeuillehouder in het Drentse college: mevrouw T. Klip-Martin.

Demografische ontwikkelingen

De huidige demografische veranderingen in de Europese regio's, zoals vergrijzing van de samenleving, een afname van de bevolking, wijzigende samenstellingen in (beroeps)bevolking en in gezinsamenstelling, maar ook de sociale uitdagingen als gevolg van migratie hebben grote gevolgen voor de sociale cohesie.

Decentrale overheden zullen een inzet moeten leveren om migranten te integreren, oudere mensen actief te laten participeren in de samenleving, op de arbeidsmarkt, in bedrijven, bij educatie en opleidingstrajecten om een meer coherente samenleving te realiseren. Ook transformatie van de woningbouwvoorraad vraagt om aandacht. Centraal thema daarbij is een overgang van kwantiteit naar kwaliteit. Rekening moet worden gehouden met het feit dat verdere krimp van de bevolking onontkoombaar is.

Portefeuillehouder in het Drentse college: mevrouw A. Haarsma.

Kennisintensief Europa

IPO en VNG zien de huidige doelstellingen van de Lissabonstrategie ook na 2010 nog van waarde zijn. De opbouw van een Europese kenniseconomie is eigenlijk pas net begonnen. Sterker, om als Europa op mondiaal niveau een rol van betekenis te kunnen blijven spelen, dient de aandacht voor onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie geïntensiveerd te worden.

In Europese, maar ook nationale programma's zal meer aandacht moeten komen voor onderwijs en opleiding. Beide zijn essentieel voor de ontwikkeling van de kenniseconomie. Om de Europese kenniseconomie daadwerkelijk succesvol te maken is in het bijzonder behoefte aan een gemeenschappelijke aanpak waar overheden, opleidingsinstituten, multinationals en het midden- en kleinbedrijf met elkaar samenwerken aan de versterking van het beleid gericht op onderzoek en innovatie.

Portefuillehouder in het Drentse college: de heer H.P.K.M. Looman.

Vitaal platteland

Als gevolg van toenemende mondiale welvaart zal alle productiecapaciteit ter wereld nodig zijn om te voldoen aan de vraag naar voedsel, biobrandstoffen en overige grondstoffen. De prijs voor landbouwproducten zal hierdoor stijgen, wat resulteert in een toename van de inkomsten voor de Europese landbouwers. Het is dan ook gerechtvaardigd om de inkomenssteun aan de agriculturele sector verder af te bouwen. Om op een innovatieve wijze te kunnen inspelen op mondiale ontwikkelingen zal het huidige landbouwbeleid zich logischerwijze transformeren naar een modern en dynamisch plattelandsbeleid.

De Nederlandse decentrale overheden zijn van mening dat het landbouwbeleid een omslag moet maken naar een beleid voor het landelijke gebied. Daarbij zal de nadruk ondermeer liggen op duurzaam landschapsbeheer, watermanagement, diervriendelijk en milieuvriendelijk ondernemen. Eveneens is het van belang dat er verscherpte aandacht komt voor onder andere demografische en klimatologische ontwikkelingen in het landelijke gebied. Hierdoor zal een economisch vitaal platteland ontstaan.

Portefuillehouder in het Drentse college: de heer R.W. Munnikma.

Sociaal beleid

De recente discussies in verschillende lidstaten van de Europese Unie hebben duidelijk gemaakt dat een sociaal beleid een geïntegreerde component van het Europees beleid moet vormen. Er is duidelijk behoefte aan het formuleren van gemeenschappelijke waarden ter aanvulling op de meer economisch georiënteerde Lissabon-strategie. Voor de decentrale overheden zijn Europese inspanningen op terreinen als werkgelegenheid, onderwijs, opleiding en levenslang leren, sociale insluiting, bestrijding van discriminatie van groot belang. Hoewel dat dit beleid vruchten begint af te werpen moet geconstateerd worden dat een grote groep mensen nog steeds langs de kant staat.

Portefuillehouder in het Drentse college: mevrouw A. Haarsma.

Veiligheid

Vrijheid, veiligheid hebben terecht hoge prioriteit gekregen in de Europese Unie. Het zijn waarden die de burgers van Europa na aan het hart liggen en behoren tot de meest elementaire rechten. De Europese Unie dient daarom een belangrijke bijdrage te leveren aan de verbetering van de leefomgeving en de bescherming van vrijheden en rechten van haar burgers. Daarbij spelen de lokale en regionale overheden een cruciale rol. Zij vormen de frontlinie als het gaat om de bestuurlijke en operationele reacties bij de bestrijding terrorisme, georganiseerde criminaliteit, (grensoverschrijdende) crisisbeheersing, de voorkoming en vermindering van geweld en overlast, en bedreigende radicalisering.

Portefuillehouder in het Drentse college: de heer H. Baas.

BIJLAGE 4. VOORBEELDEN INTERREGPROGRAMMA'S IN DRENTHE

Om een indruk te geven van de toepassing van de INTERREG programma's in de afgelopen jaren worden hieronder enige – niet uitputtende- voorbeelden gegeven.

Voorbeelden INTERREG A

Ruimte en infrastructuur

- Versnelde afbouw A31 (Emden – Bottrop)
- Parkmanagement Europark Coevorden-Emlicheim

Economie, toerisme en technologie

- Cross Border Center Management en technologie Hogeschool Drenthe – Hogeschool Lingel
- Ontwikkeling grensoverschrijdende netwerken Life sciences kennisinstellingen en MKB

Natuur, landschap en Milieu

- Natuurpark Moor
- Hunebedinformatiecentrum Borger

Cultuur en maatschappij

- Oranjerie Museum de Buitenplaats (samen met Tuinen Papenburg)
- Vele kleine ontmoetingsprojecten (people to people)

VOORBEELDEN INTERREG III B

Grondwaterbescherming

- Innovatie in drinkwaterwinning in de Hunze (Water4All)
- Kosten efficiënt werken en nutriënten onderzoek in de Hunze (WaterCost)
- Omgaan met verdrogingsgebieden (NoRegret)

Stedelijke vernieuwing

- Versterken stedelijke netwerken (TownNet)
- Vernieuwing in de stadsinrichting (Shared Space)

Economie

- versterking samenwerking regionale vliegvelden (SeaPlane)
- Versterking regionale economie door innovatieve investeringen in water- en natuurprojecten (Waterline Economy)

Natuur, Landbouw, Landschap en Milieu

- Aanleg ecologische verbindingzone langs de Runde met integratie van waterberging, waterkwaliteitsverbetering en beschikbaarheid van gietwater in kassengebied (TEN 3)
- Opstellen uitvoeringsplan in samenhang met Duitsland en Groningen Runde tussen Barger Compascuum en Ter Apel
- De boer als natuur- en waterbeheerder (Farmers for Nature)

Voorbeelden INTERREG C

- Hanse Passage project: kennisuitwisseling met regio's in Noord en Oost Europa

BIJLAGE 5. LOGISTIEK DRAAISCHIJF NOORD-NEDERLAND

De provincies in het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) werken aan een sterke positie van de regio op de Noordelijke Ontwikkelingsas (NOA). NOA is gelegen tussen de mainports Rotterdam en Schiphol en de economische groeiregio's Bremen en Hamburg, en verder richting noordoost Europa. Het goederenvervoer vormt daarin een zeer belangrijke factor. Een verkenning van de mogelijkheden heeft inmiddels plaatsgevonden, nadere besluitvorming over mogelijk projecten is voorzien eind 2008.

Eind 2007 heeft een startbijeenkomst plaatsgevonden tussen de SNN gedeputeerden verkeer en vervoer en het bedrijfsleven in de sector goederenvervoer. De gedachten en ideeën die leven om de positie van de sector te versterken, en Noord-Nederland uit te bouwen tot "Draaischijf goederenvervoer" op de Noordelijke ontwikkelingsas (NOA) zijn vanuit 4 thema's geïnventariseerd:

- Het optimaal gebruik maken van de positie van de regio op de NOA, gegeven de ligging tussen de havengebieden Rotterdam en Hamburg (overlooptfunctie, herkomst en bestemmingsfunctie in relatie tot de mainports, 'in between' ligging uitbuiten);
- Inspelen op de toenemende goederenstromen en investeringen uit Azië/China (regio als bestemmingsregio voor opslag en einddistributie platform van goederen die in het Verre Oosten worden geproduceerd);
- Opvanglocatie voor Rotterdam (en wellicht Amsterdam) en potentie netwerkontwikkeling op NOA. Het gaat hierbij vooral om een logistiek economisch vastgoed alternatief te bieden voor de dure mainports. De grondposities in deze regio zijn goedkoper;
- Betere benutting en vasthouden van comparatief arbeidsmarktvoordeel, in interactie met kennisinstellingen. De arbeidsmarkt staat hoog aangeschreven qua betrouwbaarheid en stabiliteit, wel dient de kwaliteit van de dienstverlening ondersteund te worden door hoogwaardige opleidingsvoorzieningen.

Begin 2008 is besloten om de markt te consulteren, herkennen zij zich in dit concept en de voorgenomen ontwikkelingslijnen. Met het NOA concept als kapstok en 4 thema's als vertrekpunt hebben de gesprekken met de noordelijke bedrijven en kennisinstellingen geleid tot een breed gedragen beeldvorming. Op basis van de gesprekken is een 8-tal majeure projecten gedefinieerd:

- Logistiek bidbook
- Noord-Nederland als importregio voor China promoten
- Samenwerking in de logistieke keten bevorderen
- Marketingactie overlooptfunctie
- Intermodal affairs
- Havens in zicht
- Logistieke service centra
- Het Logistieke huis Noord-Nederland

Een aantal projecten is ook gericht op samenwerking tussen marktpartijen, een van de belangrijkste succesfactoren voor de logistieke ontwikkeling van het Noorden. Overheden zijn bereid investeringen te overwegen als het bedrijfsleven ook passende maatregelen neemt

BIJLAGE 6. HET VERDRAG VAN LISSABON

Het verdrag in het kort.

1. **Een democratischer en transparanter Europa, met meer zeggenschap voor het Europees Parlement en de nationale parlementen, meer inspraak voor de burger en meer duidelijkheid over wat Europa en wat de EU-landen moeten doen.**
 - Een grotere rol voor het Europees Parlement: Het Europees Parlement, dat rechtstreeks door de EU-bevolking wordt gekozen, krijgt veel meer te zeggen over de wetgeving, de begroting en de internationale overeenkomsten van de EU. Vooral omdat de Raad op meer gebieden dan vroeger samen met het Europees Parlement moet beslissen, komt het parlement bij het gros van de wetsvoorstellen op gelijke voet te staan met de Raad, die de nationale regeringen vertegenwoordigt.
 - Meer zeggenschap voor de nationale parlementen: De nationale parlementen worden nauwer betrokken bij het werk van de EU. Dat is vooral te danken aan nieuwe regels om ervoor te zorgen dat de EU alleen daar actie onderneemt waar zij dat beter kan dan alle lidstaten afzonderlijk (het "subsidiariteitsbeginsel"). Samen met de belangrijkste rol van het Europees Parlement versterkt dit het democratisch karakter en de legitimiteit van de EU-werkzaamheden.
 - Meer inspraak voor de burger: Als tenminste één miljoen mensen uit een aantal lidstaten daarom vraagt, moet de Commissie een voorstel over de betrokken kwestie indienen (recht van initiatief voor de burger).
 - Wie doet wat? De verhouding tussen de lidstaten en de Europese Unie zal aan duidelijkheid winnen door een preciezere afbakening van de bevoegdheden.
 - Het lidmaatschap opzeggen: Het Verdrag van Lissabon biedt een lidstaat eindelijk de mogelijkheid om het EU-lidmaatschap op te zeggen.
2. **Een efficiënter Europa, met vereenvoudigde werkmethodes en stemprocedures, soepeler functionerende instellingen die zijn berekend op 27 leden en meer mogelijkheden om actie te ondernemen op gebieden die vandaag de dag voor de EU van belang zijn.**
 - Doeltreffende en efficiënte besluitvorming: In de Raad zal op meer beleidsterreinen worden gestemd "bij gekwalificeerde meerderheid" om de besluitvorming sneller en efficiënter te maken. Vanaf 2014 zal de "gekwalificeerde meerderheid" worden berekend op basis van een "dubbele meerderheid": zowel het aantal lidstaten als het aantal inwoners tellen. Een besluit wordt goedgekeurd als het wordt gedragen door minstens 55% van de lidstaten die minstens 65% van de EU-bevolking vertegenwoordigen.
 - Een stabielere en gestroomlijnde bestuur: Het Verdrag van Lissabon scheidt de functie van voorzitter van de Europese Raad, die voor tweeënhalf jaar wordt gekozen. Er wordt een directe link gelegd tussen de verkiezing van de voorzitter van de Commissie en de resultaten van de Europese verkiezingen. Er komen nieuwe regels voor de samenstelling van het Europees Parlement en een kleinere commissie. Bovendien zijn de regels voor de samenwerking en de financiën verduidelijkt.
 - Een beter leven voor de burger: Dankzij het Verdrag van Lissabon kan de EU actie ondernemen op meer terreinen die voor de EU en de EU-bevolking tegenwoordig van belang zijn. Denk met name aan de terreur- en criminaliteitsbestrijding, die onder "vrijheid, veiligheid en justitie" valt. Maar tot op zekere hoogte geldt dit ook op andere gebieden zoals energie, volksgezondheid, civiele bescherming, klimaatverandering, diensten van algemeen belang, onderzoek, ruimtevaart, territoriale samenhang, handel, humanitaire hulp, toerisme en bestuurlijke samenwerking.

3. Een Europa van rechten en waarden, vrijheid, solidariteit en veiligheid, dat de waarden van de EU uitdraagt, het Handvest van de grondrechten in Europese wetgeving omzet, nieuwe solidariteitsmechanismen invoert en de Europese bevolking beter beschermt.

- Democratische waarden: Het Verdrag van Lissabon verduidelijkt en versterkt de waarden en doelstellingen die aan de EU ten grondslag liggen. Deze waarden vormen een houvast voor de Europese burger en maken duidelijk wat Europa zijn partners in de rest van de wereld te bieden heeft.
- Burgerrechten en het Handvest van de grondrechten: Het Verdrag van Lissabon voegt nieuwe rechten toe aan de al bestaande. Zo garandeert het de vrijheden en beginselen die in het Handvest van de grondrechten zijn opgenomen en maakt het de bepalingen ervan bindend. Het gaat zowel om burgerrechten als om politieke en economische rechten.
- Vrijheden van de Europese burger: Het Verdrag van Lissabon garandeert en versterkt de vier vrijheden (van personen, goederen, diensten en kapitaal) en de politieke, economische en sociale vrijheid van de Europese burger.
- Solidariteit tussen de lidstaten: Het Verdrag van Lissabon bepaalt dat de EU en de EU-landen samenwerken in een geest van solidariteit, bijvoorbeeld wanneer een lidstaat het slachtoffer wordt van een terroristische aanslag, natuurramp of andere calamiteit. Ook belangrijk is de solidariteit op energiegebied.
- Meer veiligheid voor iedereen: De EU krijgt meer taken op het gebied van vrijheid, veiligheid en justitie. Dat levert directe voordelen op bij de bestrijding van misdaad en terrorisme. Dankzij nieuwe bepalingen op het gebied van civiele bescherming, humanitaire hulp en volksgezondheid kan de EU meer doen om de veiligheid en gezondheid van de Europese bevolking te waarborgen.

4. Europa's rol op het wereldtoneel wordt versterkt door de instrumenten van het buitenlandbeleid te bundelen, zowel bij de uitwerking als bij de vaststelling van nieuw beleid. Het Verdrag van Lissabon zal Europa een krachtiger stem geven in zijn betrekkingen met partners in de rest van de wereld. Het nieuwe verdrag geeft Europa meer economische, humanitaire, politieke en diplomatieke kracht om zijn belangen en waarden overal in de wereld te beschermen, zonder dat de specifieke belangen van de lidstaten in de externe betrekkingen in het gedrang komen.

- Er komt een nieuwe Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, tevens vicevoorzitter van de Commissie, zodat de EU naar buiten toe meer gewicht, samenhang en zichtbaarheid krijgt.
- De hoge vertegenwoordiger wordt gesteund door een nieuwe Europese Dienst voor extern optreden.
- De EU krijgt één enkele rechtspersoonlijkheid waardoor haar onderhandelingspositie wordt versterkt. Bovendien zal zij zo wereldwijd doeltreffender kunnen optreden en een meer zichtbare partner zijn voor derde landen en internationale organisaties.
- Bij het Europese veiligheids- en defensiebeleid worden de speciale besluitvormingsprocedures weliswaar gehandhaafd, maar wordt ook de weg geëffend voor een betere samenwerking tussen een kleinere groep lidstaten.

Toelichting:

Het Verdrag van Lissabon bestaat uit zeven artikelen, voorafgegaan door een korte preambule.

- Artikel 1 bevat de wijzigingen van het EU-Verdrag.
- Artikel 2 bevat de wijzigingen van het EG-Verdrag, dat wordt hernoemd tot het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie oftewel het "Werkingsverdrag".
- De artikelen 3 tot en met 7 bevatten de slotbepalingen.

Vervolgens zijn twee protocollen aan het Verdrag gehecht:

- Protocol 1 bevat de wijziging van de protocollen die aan de oude EU- en EG-Verdragen zijn gehecht;
- Protocol 2 bevat de wijzigingen van het Euratom-Verdrag. Tenslotte zijn er nog elf nieuwe protocollen bij de EU- en EG-Verdragen aangenomen en verschillende verklaringen afgelegd.

BIJLAGE 7. LIJST MET AFKORTINGEN

ASTRON/LOFAR	Sterrenkundig instituut Astron te Dwingeloo en sensornetwerk Astron
BAW	Onderzoeksbureau uit Bremen dat in opdracht van het SNN in 2004 de ontwikkeling van een Europese noordelijke ontwikkelingsas in kaart bracht.
BPE	Bestuurlijk Platform Europa (IPO adviescommissie voor Europa)
BNC	Werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen
BuZa	Ministerie van Buitenlandse Zaken
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken
CO2	Kooldioxide
CvdR	Comité van de Regio's
DrEUu	Werkgroep vanuit de Drentse provinciale staten; Drents Europa netwerk
EC	Europese Commissie
EDS	Ems Dollard Regio
EFRO	Europees fonds voor de regionale ontwikkeling
EG	Europese Gemeenschap
EGTS	Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking
ELFPO	Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling
EOBB	Europa Overleg Binnenlands Bestuur
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
FTE	Full Time Equivalent
G4	De vier grote gemeenten in Nederland (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht)
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
HNP	Huis van de Nederlandse Provincies
IBDT	Interbestuurlijk dossierteam
ICER	Interdepartementale Commissie Europees Recht
INTERREG	Europese subsidie (uit het Europees fonds voor de regionale ontwikkeling, EFRO) voor partijen uit meerdere landen die samenwerken in projecten voor ruimtelijke en regionale ontwikkeling
IPO	Interprovinciaal Overleg
IPPC	Europese Richtlijn inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging;
ISO	Interdepartementaal Staatssteun Overleg
KvK	Kamer van Koophandel
MKB	Midden- en kleinbedrijf
NEC	National Emissions Ceiling
NG4	De vier grote gemeenten in Noord-Nederland (Groningen, Assen, Leeuwarden, Emmen)
NHI	Nieuwe Hanze Interregio
NOA	Noordelijke Ontwikkelingsas
POP II	Plattelandsontwikkelingsprogramma Nederland 2007-2013; een Europees subsidieprogramma gericht is op de versterking van het Nederlandse platteland.
RSP	Regionaal Specifiek Pakket Zuiderzeelijn
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland
TTIW	Universiteiten, bedrijven en kennisinstututen werken samen binnen het Technologisch Top Instituut Waternotechnologie

VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VNO/NCW	Vereniging van werkgevers en werknemers in Nederland
WRR	Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid